

Møte tirsdag den 9. mai kl. 10

President: C a r l I . H a g e n

D a g s o r d e n (nr. 69):

1. Interpellasjon fra representanten Olemic Thommessen til kultur- og kirkeministeren:

«Stavanger som europeisk kulturby i 2008 er i norsk sammenheng en meget stor satsing. Ved behandlingen av denne saken i Stortinget ble det lagt vekt på at kulturbyåret skulle ha positive ringvirkninger for hele landet. Planene, som nå vokser frem i Stavanger, fremstår som meget lovende og inkluderende i sin tilnærming. Erfaringene fra Bergen Europeisk kulturby 2000 tilsier imidlertid at det er viktig at sentrale myndigheter aktivt bidrar til å opprettholde et nasjonalt fokus gjennom hele planprosessen og inn i selve kulturbyåret.

Hva vil Regjeringen gjøre for å bidra til at denne oppmerksomheten opprettholdes, og hvordan kan staten bidra til at Stavanger2008 reelt sett blir et nasjonalt prosjekt?»

2. Interpellasjon fra representanten Odd Einar Dørum til miljøvernministeren:

«I Bjørvika i Oslo er det iverksatt et omfattende byutviklingsprosjekt basert på statlig og kommunal innsats og et bredt samarbeid mellom staten og Oslo kommune som sentrale grunneiere. Staten og kommunen er også betydelige grunneiere i Groruddalen. Er statsråden beredt til å samarbeide med Oslo kommune i forbindelse med en satsing i Groruddalen, slik at staten og kommunen som grunneiere kan se sine eiendommer i sammenheng og fremme god byutvikling i Groruddalen slik det nå skjer i Bjørvika?»

3. Interpellasjon fra representanten Line Henriette Holten Hjemdal til miljøvernministeren:

«Den norske økonomiske veksten har ført til økt produksjon og forbruk. Vår livsstil fører i dag til store miljøproblemer. Avfallsmengden øker, og vi håndterer i dag ikke avfallet vårt godt nok eller hensiktsmessig. Sammensetningen av avfallet er ofte forurensende, metangass fra avfallsdeponi gir klimagassutslipp, og vi utnytter ikke godt nok restavfall til energiutnyttelse i forbrenningsanlegg. Vi trenger et større lokalt og nasjonalt engasjement for å skape gode miljømessige løsninger og heve bevisstheten om forbruk, avfall og miljø. Vi må blant annet satse på avfallsforebygging, kildesortering og gjenbruk og miljøvennlige innkjøp, og vi må i større grad bruke avfallet som en del av energiforsyningen i fremtiden.

Hvilke virkemidler vil Regjeringen ta i bruk for å redusere avfallsmengden, sikre forsvarlig behandling av avfallet og øke bruken av avfall til energiutnyttelse i Norge?»

4. Forslag fra stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 4. mai 2006 (jf. Innst. O. nr. 41):

«Stortinget ber Regjeringen foreta en bred evaluering av offentleglova ikke senere enn fem år etter at loven er vedtatt iverksatt. Temaer som må evalueres er blant annet lovens virkeområde, formålsparagrafen, lovens unntaksbestemmelser, praksis for klage, praktiseringen av meroffentlighetsprinsippet og hvordan loven praktiseres med sikte på eventuelle nødvendige korreksjoner for å oppfylle lovgivers intensjon.»

5. Forslag fra stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 4. mai 2006 (jf. Innst. O. nr. 41):

«Stortinget ber Regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om innsyn i forhold til hva private og offentlige organisasjoner og stiftelser mottar av offentlige midler, og hvordan slikt innsyn skal skje. Slikt innsyn skal kun gjelde hva man mottar av offentlige midler og hvilken offentlig instans man mottar slike midler fra.»

6. Forslag fra stortingsrepresentant Gunnar Kvasheim på vegne av Venstre oversendt fra Odelstingets møte 4. mai 2006 (jf. Innst. O. nr. 41):

«Stortinget ber Presidentskapet fremme forslag som sikrer fullt innsyn i stortingsgruppens regnskap i samsvar med offentlighetsprinsippet, som nå gjennom revisjon av offentlighetsloven gjøres gjeldende på flere områder.»

7. Forslag fra stortingsrepresentant Lars-Henrik Michelsen på vegne av Venstre oversendt fra Odelstingets møte 4. mai 2006 (jf. Innst. O. nr. 41):

«Stortinget ber Regjeringen utrede videre spørsmålet om offentlighetslovens anvendelse i forhold til de ulike situasjoner hvor private på vegne av, eller etter tillatelse fra, det offentlige løser viktige samfunnsoppgaver med et rettslig eller faktisk monopol overfor den enkelte innbygger.»

8. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 4. mai 2006 (jf. Innst. O. nr. 41):

«Stortinget ber Regjeringen om å foreta en evaluering av offentleglova i løpet av neste stortingsperiode med hovedfokus på om intensjonene om mer innsyn har blitt oppfylt.»

9. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 4. mai 2006 (jf. Innst. O. nr. 41):

«Stortinget ber Regjeringen om å vurdere om arkivforskriften bør endres slik at forvaltningen får plikt til å journalføre såkalte organinterne dokumenter.»

10. Referat

Presidenten: Representantene Jan Petersen, Dagfinn Sundsbø og Line Henriette Holten Hjemdal, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Oppland fylke: Morten Ørsal Johansen og Stein Knutsen

For Rogaland fylke: Siri A. Meling og Trond Lode

For Sogn og Fjordane fylke: Cecilie Thaulø Løvlid

Fra representanten Heidi Sørensen foreligger meddelelse om at hun, på grunn av sykdom, trekker tilbake den innvilgede permisjonssøknad for tidsrommet 9.–16. mai.

– Denne meddelelse tas til etterretning.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter i inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Kenneth Svendsen og Hans Frode Kielland Asmyhr. – Andre forslag foreligger ikke, og Kenneth Svendsen og Hans Frode Kielland Asmyhr anses enstemmig valgt som settepresidenter for inneværende ukes møter.

Statsråd Trond Giske overbrakte 3 kgl. proposisjoner (se under Referat).

S a k n r . 1

Interpellasjon fra representanten Olemic Thommessen til kultur- og kirkeministeren:

«Stavanger som europeisk kulturby i 2008 er i norsk sammenheng en meget stor satsing. Ved behandlingen av denne saken i Stortinget ble det lagt vekt på at kulturbyåret skulle ha positive ringvirkninger for hele landet. Planene, som nå vokser frem i Stavanger, fremstår som meget lovende og inkluderende i sin tilnærming. Erfaringene fra Bergen Europeisk kulturby 2000 tilsier imidlertid at det er viktig at sentrale myndigheter aktivt bidrar til å opprettholde et nasjonalt fokus gjennom hele planprosessen og inn i selve kulturbyåret.

Hva vil Regjeringen gjøre for å bidra til at denne oppmerksomheten opprettholdes, og hvordan kan staten bidra til at Stavanger2008 reelt sett blir et nasjonalt prosjekt?»

Olemic Thommessen (H) [10:04:20]: Stavanger2008 er i norsk sammenheng et betydelig kulturprosjekt. Det å være europeisk kulturby gir store muligheter. Det gir betydelig fokusering, og det gir store forpliktelser.

Stavanger er en by med et sterkt internasjonalt nettverk, en by i overgangen fra det å være oljeby til det å bli et moderne europeisk regionssenter, der nye næringer skal vokse frem.

Stavanger har Bilbao som vennskapsby. Det er kanskje ikke tilfeldig. Også Bilbao har satset på kultur, fordi de vil trekke til seg kompetente mennesker. Det spisser budskapet om kreativitet, viser og muliggjør omstillingsevne og, ikke minst, underbygger stoltheten for byen og entusiasmen for den utviklingen som må komme.

Med unntak av Fremskrittspartiet har det vært bred politisk enighet i Stortinget om å støtte Stavangers arbeid for å få status som europeisk kulturby. Ni av landets største byer støttet også opp om søknaden den gangen. Dette er også et viktig poeng når vi diskuterer spørsmålet om å mobilisere hele landet.

Da Stortinget behandlet garantien og, senere, det økonomiske tilsagnet, var det alminnelig enighet om at kulturbyprosjektet måtte komme hele landet til gode. Et europeisk kulturbyprosjekt er så omfattende at det reelt sett har kapasitet til det. Ikke bare gjelder det publikum. Det gjelder også muligheten til å bygge opp turneer, gi oppdrag til norske kunstnere ut fra et nasjonalt nedslagsfelt, og å bygge opp arrangementsmessig kompetanse, som senere kan komme til nytte.

Dette med å «komme hele landet til gode» kan imidlertid fort bli en floskel. Når det kommer til det praktiske arbeidet, er det nødvendig at også andre aktører stiller opp for at dette skal bli en realitet. Ikke minst gjelder dette staten.

Erfaringene når det gjelder Bergen som europeisk kulturby, er, slik jeg ser det, et eksempel på at man fort kan bli stående alene dersom ikke alt går etter planene. Uten å gå i dybden med hensyn til Bergen-prosjektet eller invitere til noen debatt om Bergen som europeisk kulturby, tror jeg nok vi i ettertid kan være enige om at Bergen ved en håndsrekning da prosjektet floket seg til, kunne ha greid brasene bedre. Prosjektet kunne kanskje ha fått en større betydning for kulturlivet, nasjonalt sett, enn det det faktisk fikk. Herved er det ikke sagt at det ikke også kom mye spennende ut av Bergens kulturbyår 2000.

Ved å ta opp denne interpellasjonen er det min intensjon at vi stopper opp et øyeblikk i en travel hverdag og ser på hva vi kan gjøre for å få mest mulig ut av Stavanger2008, nasjonalt sett.

Jeg har stor tillit til ledelsen av kulturbyåret i Stavanger. De signalene og de planene vi så langt har sett, lover svært godt. Men kanskje er det ikke så dumt å minne om mulighetene som Utenriksdepartementet har i denne anledning. Kanskje kunne det være incitamentet som Kulturdepartementet eller statsråden selv kunne bidra med, budsjettmessig eller på annen måte, for å sørge for at våre største institusjoner landet over engasjerer seg. Vi vet at det brukes store midler i Innovasjon Norge innenfor reiselivsmarkedsføringen av Norge. Mon tro om de bruker kulturbyåret aktivt og med det potensialet som kulturbyåret har?

Store prosjekter som dette mobiliserer en rekke enkeltarrangementer og en programmessig helhet som også representerer sjeldne muligheter til å bygge opp arrangementsmessig kompetanse. Lillehammer-OL var et eksempel på det. Mange av dem som jobbet med Lillehammer-OL, har senere dukket opp i sentrale roller i mange av de store nasjonale markeringene som har vært i ettertid, ikke bare i Norge, men i bred forstand også internasjonalt. Slik sett har det også hatt et næringsperspektiv som er av interesse. I forbindelse med Stavangers søknad tror jeg også at den kompetansen som der vil bygges opp arrangementsmessig i forhold til prosjektbygging, sponsorarbeid, kulturrelatert økonomiarbeid, markedsføring og i og for seg også det å jobbe med store søknader, representerer erfaringer som det er svært viktig å ta vare på fremover. I denne sammenheng kan forskning og dokumentasjon være noe å ta tak i. Vi har ved flere andre anledninger understreket viktigheten av å styrke kulturforskningen i vårt

land. Her er det et konkret prosjekt like utenfor døren til et nybakt universitet. Kanskje er det noe man der burde stimulere til en innsats rundt, eller kanskje kunne man også koble dette opp mot kulturutdanningen andre steder i landet.

Mye av dette kommer helt sikkert til å skje helt av seg selv. Alt er heller ikke egnet til å iverksettes gjennom selvstendige statlige initiativer. Men det er viktig å være oppmerksom på mulighetene. Og det er ikke bare Kulturdepartementet som her er sentralt. Utenriksdepartementet, Utdanningsdepartementet og i og for seg også de andre departementene bør ha en bevissthet rundt de mulighetene som en arena som det kulturbyåret er, kan by på. Kanskje er det små stimuli og enkle tilrettelegginger som skal til for å få en effekt ut av de enkelte tingene. Ofte er det bare signaler som skal til for at planlegging og koordinering kan komme i gang tidlig nok til at man praktisk sett kan ta del i satsingen. Her tenker jeg f.eks. på et prosjekt som Den kulturelle skolesekken. Det å koble skolesekkpolitikken sammen med kulturbyåret vil i betydelig grad dreie seg om å ha innsikt i programmet på et tidlig nok tidspunkt og å ha gode kommunikasjonsårer mellom de to prosjektene. Jeg kjenner til at Norsk kulturråd planlegger sin årskonferanse lagt til Stavanger for dette året. Kanskje er det også andre organisasjoner eller institusjoner som kan være aktuelle. Eller kanskje er det internasjonale nettverk, som norske organisasjoner eller norske offentlige institusjoner er deltakere i, som også kunne tenkes å være involvert.

Mulighetene er mange, men resultatene kommer ikke av seg selv. Skal vi oppnå gode resultater, fordrer det en kontinuerlig oppmerksomhet, en konstruktiv vilje og konkrete handlinger der hvor mulighetene byr seg.

Statsråd Trond Giske [10:11:31]: Bak interpellasjonen ligger både tro på prosjektet Stavanger2008 og oppmerksomhet med hensyn til hvordan Norge som nasjon best mulig kan få uttelling for denne satsingen. Dette er naturligvis et positivt utgangspunkt for å drøfte de spørsmålene som er reist.

Representanten peker på at planene som vokser fram i Stavanger, framstår både som lovende og inkluderende i sin tilnærming. Dette er også Regjeringens syn. Representanten er opptatt av hvorvidt Stavanger2008 reelt sett blir et nasjonalt prosjekt, og spør hva Regjeringen vil gjøre for å bidra til det. Jeg kan forsikre om at også jeg er opptatt av dette. Staten bidrar med betydelige midler til prosjektet, og det er sjølsagt et vilkår at de forutsetningene som i sin tid ble lagt til grunn, faktisk blir ivaretatt.

Som et utgangspunkt vil jeg redegjøre for det formelle grunnlaget og for prosessen for Stavanger-regionen som europeisk kulturhovedstad fram til de planene vi ser vokse fram i dag.

Da Rådet i EU 27. mai 2005 vedtok å gi Stavanger og regionen status som europeisk kulturhovedstad i 2008 sammen med Liverpool, var det ut fra regelverket i beslutningen av 25. mai 1999 av Europaparlamentet og Rådet om etableringen av fellesskapsaksjonen Europeiske kulturhovedsteder for årene 2005 til 2019. Artikkel 4 i denne

beslutningen gav ikke-medlemsland anledning til å nominere en by som europeisk kulturhovedstad, og i henhold til artikkel 5 i samme beslutning kan den aktuelle byen velge å involvere den kringliggende regionen i programmet.

I samme artikkel er det presisert at en kulturhovedstad skal organisere et program av kulturelle evenementer som belyser byens egen kultur og kulturarv og dens plass i den felles kulturarven, samt involvere mennesker fra andre europeiske land som er aktive på kulturområdet, med sikte på å etablere et varig samarbeid. Forbindelseslenker mellom programmene til de to utpekte byene for samme år skal iverksettes. I Annex II til beslutningen er det en meget lang og detaljert liste med planleggings- og evalueringskriterier.

I kortversjon kan det sies at det legges vekt på promotering av de kunstneriske bevegelse hvor byen har spilt en spesiell rolle, og oppnåelse av oppmerksomhet hos det europeiske publikum om begivenheter og personligheter som har preget historien og kulturen i byen, likt som tiltak for å øke tilgjengeligheten og oppmerksomheten omkring kunstneriske uttrykk som er spesielle for byen.

Videre skal kunstnerisk innovasjon, nye former for dialog, spesielle kulturtiltak for unge, tiltak med sikte på å øke det sosiale fellesskapet og tiltak for å nå et bredere publikum iverksettes bl.a. gjennom bruk av multimedia og flerspråklighet. Tiltakene skal også fremme økonomisk aktivitet ved arbeidsmuligheter og turisme basert på bærekraftig bruk av kulturarven og fokusere på forbindelsen mellom den arkitektoniske arven og ny byutvikling. Fellesevenementer for å fremme dialog mellom kulturene i Europa og andre deler av verden skal også organiseres.

Som det framgår av det ovenfor refererte, er den nasjonale dimensjonen ikke nevnt. Likevel valgte Stavanger2008 fra starten av å legge det opp som et nasjonalt prosjekt. I 1999 ble det etablert et samarbeid på kulturområdet mellom de åtte største byene i Norge og Bodø med deltakelse både på politisk og på administrativt nivå.

Umiddelbart etter at Stavanger bystyre den 1. oktober 2001 vedtok å søke om status som europeisk kulturhovedstad 2008, ble de øvrige åtte byene i nettverket invitert til deltakelse i planene. Det resulterte i at de samme byene fattet formelle politiske vedtak om å støtte Stavanger-regionens kandidatur. I den videre prosessen er dette nettverket også inkludert i det samarbeidet som Stavanger2008 har etablert med Liverpool som den andre europeiske kulturhovedstaden i 2008.

Jeg tror at det sjølsagt var Stavangers gode kandidatur som gjorde at man vant fram i prosessen i EU. Det er også slik, paradoksalt nok, at vi har lettere for å bli europeisk kulturhovedstad når vi ikke er medlem av EU, fordi det er langt færre land som søker som er utenfor, enn av dem som er med. Men jeg tror også at den nasjonale dimensjonen ved det nettverket av byer som støttet opp om Stavangers kandidatur, var en viktig medvirkende årsak, og den forbindelsen som man klarte å skape til Liverpool, som den andre byen som skulle bli europeisk kulturhovedstad 2008.

Den nasjonale dimensjonen ble framholdt i St.prp. nr. 69 for 2002-2003 Tilsagn om statstilskudd til Stavanger og Sandnes kommuner og Rogaland fylkeskommune til delfinansiering av driftsutgifter ved gjennomføring av det europeiske kulturhovedstadsåret, hvor det bl.a. står:

«Stavanger og regionen har gjort et omfattende arbeid i forbindelse med søknaden basert på regionalt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid og opptrapping av kulturaktiviteter fram mot 2008.»

Et stort antall kulturaktører i Stavanger-regionen har vært involvert i prosessen. Søknaden er støttet med positive uttalelser fra de største byene. Stavanger inviterer til et bredt samarbeid om prosjektet. Stavanger og regionen ser det som viktig at søknaden avspeiler de nasjonale prioriteringer og Norges internasjonale interesser innenfor kultursektoren. Etter mitt syn vil statusen som europeisk kulturhovedstad bety et løft for hele det norske kulturlivet. Det er ikke bare Stavanger som er europeisk kulturhovedstad, men Stavanger er Norges europeiske kulturhovedstad i 2008.

I Innst. S. nr. 248 for 2002-2003 fra Stortingets familie-, kultur- og administrasjonskomitee står bl.a. følgende:

«Flertallet understreker viktigheten av at prosjektet allerede i søknadsfasen blir lagt an på en måte som inkluderer kulturmiljøer fra hele landet. Stavanger som fremtidig europeisk kulturhovedstad må bli en kulturell utskipningshavn for hele Norge.»

Videre ble det nasjonale aspektet også nevnt av den internasjonale juryen i den generelt meget positive vurderingen av Stavanger2008s søknad. Rapporten som ble sendt Europaparlamentet, Europarådet, EU-kommisjonen og Regionkomiteen som grunnlag for vedtaket, inneholder bl.a. en formulering om at programmet ble vurdert som et autentisk bidrag til den videre europeiske kulturelle sfæren, og som et organisk bidrag til mangfold på alle plan – lokalt, regionalt, nasjonalt, europeisk og globalt.

Stavanger2008 vil presentere sin nasjonale strategi i løpet av våren. Vi vet allerede nå at det etableres samarbeid mellom Stavanger2008 og nasjonale kulturorganisasjoner og -institusjoner, festivaler og enkeltkunstnere. Et skoleprogram er utviklet i Rogaland. Det vil nå bli presentert også til skoler rundt om i Norge. 2007 skal bli «Stemmens år», med samarbeid mellom ulike typer kunstnere over hele landet for å utforske og gjøre kjent vårt lands mange ulike audiokulturelle uttrykk.

For 2008 er det etablert fem nasjonale prosjekter, og ytterligere 20–25 nasjonale prosjekter drøftes. Det er noen eksempler blant mange på Stavanger2008s oppfølging av Stortingets og Regjeringens forutsetninger om at kulturhovedstadsåret både i oppkjøringsfasen og i selve kulturhovedstadsåret skal være et løft for hele det norske kulturlivet.

Totalt sett er det, slik jeg ser det, liten grunn til bekymring med hensyn til det nasjonale aspektet ved kulturhovedstadsåret. Som vi allerede kan se av de planene som foreligger, er Stavanger2008 svært opptatt av at kulturhovedstadsprosjektet skal ivareta hele nasjonens interesser. Blant de langsiktige målene Stavanger har satt seg, er bl.a. at kulturhovedstadsåret skal øke Norges anseelse som et

dynamisk og ledende europeisk land innen kunst, kultur og aktuell tenkning. De ønsker også å øke og styrke ferlighetene og sjølfølelsen i det norske kultursamfunnet, samt bidra til å opprettholde kulturdebatten i Norge som nasjon.

Den synligste markeringen av at Stavanger2008 er et nasjonalt løft, er at storting og regjering har sagt at vi skal bevilge 100 mill. kr til prosjektet. Det skulle gis over tre år fra 2006 til 2008. Da skulle man etter vanlig hoderegning finne ut at det skulle være omtrent 33 mill. pr. år. Dessverre foreslo Bondevik-regjeringen, som representant Olemic Thommessen kjenner godt til, bare 20 mill. kr i 2006. Det vil si at fire femtedeler av regningen står igjen til den nåværende regjering. Men jeg kan forsikre om at den regningen som lå igjen i skuffen, vil bli betalt.

Kultur- og kirkedepartementet vil på vanlig måte følge med på hvordan de bevilgede midlene forvaltes i forhold til de føringene som er gitt av storting og regjering. I tillegg til jevnlig uformell kontakt mellom departementet og Stavanger2008 avholdes det faste halvårslige møter mellom prosjektledelsen og departementet, og Stavanger2008 må sjølsagt avlegge rapport og regnskap på vanlig måte. Det er ikke statlige representanter i styret for Stavanger2008. Det er resultatet av et bevisst valg. Hensikten er å sikre den nødvendige kunstneriske friheten og selvstendigheten som et prosjekt av denne karakteren krever.

Når det gjelder representantens henvisning til Bergen som europeisk kulturby i 2000, vil jeg bemerke at det da dreide seg om en langt mindre økonomisk satsing fra både statens og byens vedkommende. Dessuten ble den søknaden fremmet på bakgrunn av et rådsvedtak som ikke omfattet noe prosedyreregelverk fra EUs side.

Et prosjekt som Stavanger2008 må nødvendigvis ha mange og sterke internasjonale aspekter. Like sjølsagt er det at det er kulturhovedstadsregionen som settes i fokus. Samtidig må også de nasjonale hensynene ivaretas, ikke minst når det dreier seg om et prosjekt som har en så stor statlig finansiering. Etter mitt syn er de erfaringene vi nå har med Stavanger2008 – de planene som legges opp, den profilen som legges opp med «Open Port» som det heter på nynorsk og «Open Port» som det heter på engelsk – en profil som passer veldig godt i Regjeringens nasjonale kulturelle satsing. Jeg er overbevist om at Stavanger2008 skal bli et viktig nasjonalt prosjekt til lykke både for Stavanger, for landet og for Europa.

Olemic Thommessen (H) [10:21:56]: Jeg takker statsråden for et godt svar.

Jeg tviler ikke på statsrådets eller Regjeringens intensjoner om at vi skal oppnå det målet som Stortinget hadde, nemlig at dette skal bli et nasjonalt prosjekt.

Like fullt er det nødvendig, tror jeg, å påpeke at skal vi få det til, må man arbeide ganske systematisk og ganske praktisk i forhold til alle de små initiativene, og man må ha dette høyt på agendaen i sin bevissthet. Når jeg tar opp dette, er det nettopp for å påpeke det. Skal vi oppnå et resultat, må man spille ball med et så stort prosjekt som dette. Man kan ikke overlate det helt til seg selv.

Det er et sjeldent stort prosjekt med et stort volum. Norge er et lite land, og jeg tror at skal vi greie å matche det store nettverket som dette åpner, vil vi ha behov for hele landets kapasitet, i alle fall på en del sentrale områder. Slik sett vil det gå mye av seg selv, men igjen er det viktig å fokusere på det fortløpende arbeidet.

Når det gjelder at Bondevik II-regjeringen kun bevilget 20 mill. kr i fjor av en regning som etter hoderegning skulle blitt 33 mill. kr, henger nok det sammen med at det er naturlig at den største bevilgningsdelen kommer det året man faktisk bruker pengene, nemlig i arrangementsåret. Under en vanlig opptrapping synes jeg faktisk det var ganske raust – vi snakker jo her om en planleggingsfase.

Det gleder meg å høre at Stavanger Europeisk kulturby legger opp til nasjonale prosjekter, og at de har en så offensiv holdning som de har, f.eks. i forhold til skoleprosjektet som skal gå i Rogaland. Det tror jeg nettopp er egnet til å henge på Den kulturelle skolesekken, og jeg håper at det vil kunne få ringvirkninger over hele landet.

Det å bruke den internasjonale kontaktflaten som dette gir, er en sjelden mulighet. Jeg synes det vil være viktig f.eks. å appellere til Norsk kulturråd og en del andre sentrale institusjoner om å bruke det og kanskje ta det med i sine søknader som knytter seg til høstens statsbudsjett, for å se om det gjennom budsjettet er muligheter for å åpne for å stimulere til en større aktivitet i institusjoner også utenfor Stavanger-regionen.

Statsråd Trond Giske [10:25:05]: Jeg deler i og for seg alle de synspunktene som representanten fremmer her, bortsett fra det som gikk på opptrappingsplanen for bevilgningene. Det hadde nok vært en fordel, tror jeg, for Stavanger2008 om bevilgningene hadde kommet i jevne puljer. Jeg tror ikke noen i Stavanger hadde klaget spesielt mye over det. Men la nå det ligge.

Det er mange tiltak som skal til for at dette skal bli et nasjonalt prosjekt. Et av dem er jo at det nasjonale politiske miljøet – kulturelle politikere i både storting, regjering og andre plasser – deltar i arrangementet og profilerer byen. Det har vi virkelig tenkt å gjøre fra vår side. Jeg håper også at Stortingets kulturkomite, Presidentskapet og andre bruker den anledningen som Stavanger2008 er til å sette Norge på det europeiske kartet. Jeg ser at presidenten skriver det ned i boken sin allerede. Det er viktig fordi det er en europeisk kulturby, og det er Norges europeiske kulturby. Det er ikke å overlate til Stavanger alene å sette Stavanger på kartet. Det skal vi bidra med fra hele Norge. Nettverket av de andre byene tror jeg også er viktig.

Det er også et godt poeng det representanten sier om at andre nasjonale kulturinstitusjoner i Norge må legge inn en god dose Stavanger2008-tenkning i sine programmer for 2008, koble seg på den profilen som Stavanger2008 velger, delta på aktiviteter som Stavanger2008 legger opp til, og bruke året til å bygge opp under Stavanger som europeisk kulturby. Dette er en fabelaktig anledning ikke bare til å profilere den veldig gode kulturbyen Stavanger; det er også en mulighet til å sette norsk kulturliv på et internasjonalt kart, til at folk får større kjennskap til den

kunstproduksjonen som foregår i Norge, og til å bygge nye nettverk til å delta på en internasjonal arena.

Så vil koblingen mellom Stavanger og Liverpool og det samarbeidet de får til, bli viktig. Det er fullt mulig for andre institusjoner enn dem som ligger i Stavanger og Stavanger-regionen, å koble seg på Liverpool og se på mulige samarbeidsprosjekter den veien.

Den profilen som Stavanger2008 velger, blir opp til dem. Her kommer det «armlengdes avstand»-prinsippet inn. Det skal ikke være vi i Kulturdepartementet som sitter og bestemmer kunstprofilen på Stavanger2008-prosjektet. Derfor har vi valgt å holde oss unna å ha egne representanter i de råd og utvalg som bestemmer den typen kunstneriske profiler. Men jeg håper at Stavanger2008 – og det er jeg ganske overbevist om – vil velge en profil, stil og retning på det som passer med den øvrige nasjonale kultursatsingen.

Jeg hadde et møte med Stavanger2008 for bare litt over en uke siden. Der diskuterte vi, og jeg fikk presentert, de ulike planene de har. Jeg kan etter det møtet si at det var veldig lovende, og at det passer veldig godt inn i den nasjonale kulturpolitiske satsingen. Jeg har også invitert Stavanger2008 inn til mitt kontor for å ha en grundig gjennomgang av alle planene og få mitt embetsverk koblet på i alle faser, slik at vi har en nær og tett dialog.

Tore Nordtun (A) [10:28:35]: Jeg synes det er veldig bra at denne saken tas opp som interpellasjon i Stortinget, og jeg synes det er veldig bra at representanten Olemic Thommessen tar den opp. Representanten Thommessen kommer fra et helt annet sted i landet, og jeg synes det er positivt, fordi det sier litt om bredden på det som man vil ha fram, og det som man la i søknaden da Stavanger og Stavanger-regionen tok dette initiativet. Jeg synes det var veldig bra å legge dette til Norge og Stavanger. Dette skal vi få til.

Det er stor entusiasme i regionen for dette prosjektet. Det diskuteres daglig i alle aviser og i media ellers der borte. Det er også positivt. Det er kun Fremskrittspartiet som hele tiden har sagt at dette ikke er et prosjekt som de vil stille seg bak.

Det som også er viktig når vi drøfter den videre framdriften her – og jeg synes de har et godt grep på det lokalt – er ikke bare å forankre det nasjonalt, internasjonalt og i regionen, men også å få den folkelige gode bredden i dette arrangementet. Det tror jeg er veldig viktig. Slik planene som nå legges, er, ser vi at de legges ikke isolert sett, som jeg sa i stad, for akkurat bare Stavanger. Det er hele fylket og hele regionen som blir dratt med i dette, i tillegg til det nasjonale opplegget. Er det et sted i Norge som skulle ha de aller beste forutsetningene for å få dette til, er det denne regionen, med den internasjonale forankring den har hatt opp gjennom hele historien, og har også i dag. Jeg kan bare nevne at 10–12 pst. av Stavanger bys befolkning er fra andre nasjoner. De har et opphold der nå. Det sier litt om byen, om hvor dynamisk den er på dette området.

Jeg må si at det som ministeren sa i stad om den gode oppfølging dette har fått fra nasjonalt hold, også fra statsrådets side, som følger med på hva som skjer, og at man

kan ytre seg, er veldig positivt. Det er jo kultur i sin store bredde man snakker om her. Det er kunst, kultur, og det er ikke minst den aktuelle kulturtenkningen man skal ta opp i seg for å få dette forankret internasjonalt i Europa og i nasjonen Norge. Det er der vi har utfordringen. Det er disse tre tingene som står øverst på agendaen, og som man arbeider etter. Det er derfor jeg tror det er viktig, som statsråden også sier, at man skal ha det sterke internasjonale preget på det. Det er egentlig for å heve Norge som nasjon og gjøre Norge kjent internasjonalt innenfor kulturutvikling på dette området.

Vi ser også nå viktigheten av, og det er Stavanger by og regionen opptatt av, hvordan man egentlig kan få til den store bredden. Når man eksempelvis skal etablere industri, er det ikke bare akkurat den enkelte arbeidsplassen, men også totalmiljøet, som er så viktig ved etableringen, verdien for menneskene i å oppholde seg i en region og være med og utvikle seg i et fellesskap. Da får man tiltrekningskraft. Da ser man det lever på mange områder. Det gir næring og vekst.

Så litt om økonomien, som jeg synes begynner å falle på plass. For å ha det helt klart: Midlene, fra regionen 100 mill. kr, fra private, altså sponsorer, 100 mill. kr og fra staten 100 mill. kr, skal fordeles over år. Så kommer det i tillegg en rekke prosjekter, fantastisk flotte prosjekter, f.eks. det som symfoniorkesteret skal stille med sammen med kirken, osv., som er spenstige. Dette er nytenkning, der en ser framover. Det er til slike prosjekter man kommer til å søke om midler, fra ulike instanser, for å få det til. Det kommer i tillegg. Her ser vi at kreativiteten er stor, den er god, men det som også er viktig, er som sagt at det diskuteres litt i denne salen. Vi vil komme ytterligere tilbake til det framover i tid. Da vil vi se at nasjonen kommer til å stille seg bak og være med på den oppdriften som hele dette prosjektet skal ha. Jeg ser fram til det store året 2008 og til hovedprogrammet som blir lansert på vårparten 2006.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:33:49]: Debatten i dag vil nok bli preget av mange store visjoner og mange honnørord, både om hvor viktig kulturlivet er for folk flest, og hvor viktig kulturhovedstaden vil være for Stavanger, Rogaland og Norge. Kulturlivet vil nok blomstre både før, under og etter dette arrangementet. Folk skal bli lykkeligere, mer reflekterte, og som rogalendinger kan vi jo håpe på til og med silda kommer tilbake igjen, med en så vakker kulturhovedstad.

Jeg opplever kulturlivet i Stavanger og Rogaland som ganske rikt allerede. De av oss som bor der, og de som kommer på besøk, tror jeg opplever at det skjer noe hele veien, i form av både festivaler og kulturarrangement for store og for små. Der er et stort mangfold. Der er mange muligheter, og der er ikke minst mange brukere, både når det gjelder bredde, og når det gjelder på den mer eliteaktige kultursiden.

Stavanger Brass Band er jo et godt eksempel på at kulturen har blomstret i Stavanger fram til nå. Korpsbevegelsen er jeg – som en aktiv musiker gjennom 20 år – gjerne inhabil til å uttale meg om. Stavanger Brass er blant ver-

dens ledende. De har en stor grasrotbevegelse som de kan hente sine unge musikere fra. Dette viser at kulturlivet fungerer, at det blomstrer. Ja, det blomstrer faktisk i FrP-fylket Rogaland, der Fremskrittspartiet er det største partiet.

Stavanger Brass blir derimot ikke dratt fram særlig ofte i slike fine kulturdebatter, for Stavanger Brass er en litt for folkelig kultur i slike sammenhenger. Det viser likevel at det skjer veldig mye i Stavanger, også før en kulturhovedstad blir et faktum.

Festivaler, f.eks. Glad Mat-festivalen, har overlevd og blomstret lenge før Stavanger blir en kulturhovedstad. Folk drar dit i hopetall, fra både nord og sør. Det er en feststemning der hvert år. Dette synes jeg er flott. Det viser engasjement. Det er slikt en kan forvente i et FrP-fylke.

Nå skal vi altså bruke 400 mill. kr pluss på å markere at Stavanger er en kulturby og en kulturhovedstad. Det er ikke tvil om at Fremskrittspartiet har vært skeptisk til dette hele veien, men vi skal ikke bruke denne anledning til å ta en omkamp, for vedtatt er vedtatt. Så får vi se hvilket resultat vi får når dette er gjennomført.

Likevel tror jeg ikke det er så mye nytt å hente for Stavanger på dette området, og det er det som bekymrer meg. Dette blir en litt gigantisk markering i en relativt kort, intensiv periode, sjøl om ett år kan virke lenge der og da. Det er da jeg spør meg: 400 mill. kr – sjølsagt vil det skje veldig mye, men det ville ha skjedd veldig mye nesten uansett hva en brukte 400 mill. kr på. Det er det en burde sett på. Hvis en først bestemmer seg for å bruke 400 mill. kr på kultur i et begrenset geografisk område, er det nødvendigvis en kulturhovedstad som vil gi mest langvarige ettervirkninger for befolkningen? Det tror jeg ikke.

Det som jeg håper at debatten i dag kan fokusere litt på, er dette: Hva er det som skjer med kulturlivet i Rogaland, altså breddekulturlivet, der folk flest er med og ikke bare den lønna kultureliten der politikerne inviteres på kanapener? Hva er det som skjer når plutselig 100 mill. kr av næringslivets sponsormidler kanaliseres til et slikt arrangement som dette i stedet for å brukes år for år på breddekulturen? For å få svar på det er det nok å lese Stavanger Aftenblad eller å høre på en del andre medier i Rogaland. Da viser det seg at f.eks. medlemmer i Sandnes kulturskole sier at deres aktiviteter nå begynner å lide fordi de ikke er med i den store kulturhovedstadsatsingen. Ergo: Mye av det de gjør av frivillig engasjement – noen av dem er lønnet, men jobber veldig mye dugnad på kveldstid – får ikke de samme levevilkårene, for de får ikke midler fra næringslivet på samme måte som de gjorde før. Nå skal alle pengene gå inn i kulturhovedstaden. De har ikke de samme støtteordningene fra kommunen som de hadde før, for nå skal alle midlene inn i kulturhovedstaden for å markere ett år, 2008. Er de skikkelig uheldige, blir de heller ikke invitert til å være en del av aktivitetene i kulturhovedstadmarkeringen. Sjøl om det skal skje veldig mye i løpet av det året, vet man at det er ikke plass til alt. Det vil i alle fall ikke være publikum til alt, sjøl om jeg håper det!

Jeg håper at statsråden, og gjerne etterkommende tale- re, forteller litt om følgende: På hvilken måte skal Sandnes kulturskole prøve å få penger fra næringslivet for å

overleve de neste årene fram til kulturhovedstaden er et faktum? Og ikke minst: Hvordan skal vi sikre at man ikke utarmer næringslivet i mange år etter 2008, fordi de nå forskutterer sine sponsormidler for å kunne sole seg i glansen av et politisk skapt kulturengasjement?

Bent Høie (H) [10:39:03]: Jeg kunne selvfølgelig brukt hele mitt innlegg til å svare representanten Ketil Solvik-Olsen, men det ville vært å spore fullstendig av. Bare to helt klare tilbakemeldinger: Den lokalpolitiske prioriteringen av kultur i Stavanger-regionen har kontinuerlig ført til at næringslivets bidrag til kultur har økt år for år, og det kommer det sannsynligvis til å gjøre også etter 2008. Bevisstheten lokalt om betydningen av dette er betydelig større enn det Ketil Solvik-Olsen har fått med seg. For det andre er en del av de prosjektene som han nevnte som blomstrer i fremskrittspartifylket Rogaland, prosjekter som Fremskrittspartiet lokalt har stemt imot å bevilge penger til, og dermed òg mot at de blomstrer så vakkert som de gjør.

Stavanger Europeisk kulturby 2008 er ikke bare et lokalt arrangement, men et nasjonalt og et internasjonalt arrangement. Norge har en unik mulighet som det siste ikke-medlemsland i EU til å ha en europeisk kulturby. Stavanger Europeisk kulturby 2008 er ikke ett års krafttak eller ett års satsing, men bare et ledd i en bevisst satsing som har pågått i mange år, og som ikke minst vil pågå i mange år etter 2008. Det er kanskje oppstart av bygging av nytt konserthus i Stavanger i 2008 som vil være det symbolske beviset på ettervirkningen, men ikke minst den fortsatte blomstringen i kulturlivet etterpå vil være helt vesentlig.

Mye av det som skapte veien for å gjøre noe så kontroversielt som å satse så mye på å få Europeisk kulturhovedstad 2008, var Antony Gormleys utstilling på Solastrand. Den var kontroversiell, hadde stor folkelig motstand, men når utstillingen stod der, skapte den begeistring i hele Rogalands befolkning, og folk husker ennå tilbake på den med glede. Det var et lite steg, som gjorde at det var mulig å ta neste steg. Slik har kulturbevisstheten bygd seg opp i et område som etter hvert har bred politisk oppslutning lokalt om å satse bevisst på kultur, med unntak av Fremskrittspartiet.

Det at vi tar opp denne interpellasjonen i dag, er veldig viktig, og representanten Olemic Thommessen kom med interpellasjonen med et riktig innhold på et riktig tidspunkt. Det er alltid en stor fare for at når en har tatt et slikt stort økonomisk krafttak som staten her har gjort, og fått alle formalitetene på plass, at en da legger dette bak seg og tenker at nå går dette av seg selv. Men det gjør det ikke! Det dreier seg om mye mer enn formaliteter og økonomiske ressurser. Det dreier seg mye mer om en mental bevissthet om hva Europeisk kulturby 2008 er, og at den bevisstheten gjør seg gjeldende i hele landet, ikke minst i det nasjonale statsapparatet og i de nasjonale organisasjonene og institusjonene.

I Stavanger har en på mange måter ofte sagt at avstanden over sjøen er kortere enn avstanden over fjellet. En har ofte opplevd at avstanden til Brussel har vært kortere

enn avstanden til Oslo. Det må den ikke bli i denne saken, slik at bevisstheten om at Stavanger er europeisk kulturby er større i Liverpool enn det den er blant innbyggerne i Oslo, i Namsos eller i Tromsø.

Det var jo en stor dag for Stavanger i går da Viking vant. Jeg ser at statsråden i dag har Liverpool-bag med seg i stortingssalen. Det er et godt tegn på at han også tenker internasjonalt når det gjelder denne satsingen.

Det er helt åpenbart at det sentrale politiske miljøet er nødt til å bidra hvis en skal klare å få satt denne mentale forestillingen om at i 2008 er Stavanger kulturby, og at det er i det året Norge har kulturhovedstaden. I så måte bør Ibsen-året 2006 på mange måter være et forbilde. Jeg tror ikke det er mange i dette landet nå som ikke er klar over at Norge har et Ibsen-år, og det er ikke mange som driver med kultur, som ikke har ett eller annet arrangement som er knyttet til Ibsen. Vår drøm bør jo være at i 2008 preger profilen til Stavanger2008 ethvert kulturinitiativ i dette landet, og at alle som jobber med kultur, har den samme bevisstheten.

May Hansen (SV) [10:44:46]: Da vi behandlet denne saken i forrige stortingsperiode, støttet SV stort sett opp under saksordførers merknader som forelå i innstillinga. Det var bred enighet i hele daværende familie- og kulturkomite, unntatt Fremskrittspartiet, om å gjøre Stavanger til den europeiske kulturhovedstaden i 2008. Saksordfører den gang, Olemic Thommessen, sa at det var viktig at dette store prosjektet blir et nasjonalt anliggende og et felles løft. SV støttet dette og påpekte under debatten viktigheten av at det både ble tilført friske midler, at denne satsinga ikke gikk på bekostning av andre kulturtiltak nasjonalt eller lokalt, og at det heller ikke skulle ramme andre velferdstiltak i kommunen og fylket.

Det er viktig å trekke med seg i det videre arbeidet fram mot 2008 de erfaringene som ble gjort da Bergen var europeisk kulturby i 2006. Det er ikke bare Stavanger by det dreier seg om, men hele Stavanger-regionen, som har lange og rike kunst- og kulturtradisjoner, for ikke å snakke om at regionen er et viktig internasjonalt møtested. Her er det mye å bygge på av fellesskap på tvers av mange kulturelle uttrykk, både nasjonalt og internasjonalt. Regionen har gjennom mange år utviklet et stort kulturelt og kunstnerisk produksjonsmiljø, som vil tilføre mange spennende opplevelser når den tid kommer i 2008.

Det å satse på Stavanger som en europeisk kulturhovedstad, er et kulturelt og økonomisk prosjekt som må gjøres i fellesskap – det er kjempeviktig – der kreftene drar sammen. Stavanger og kommunene rundt, fylkeskommunen, næringsliv og organisasjoner må bidra i tillegg til statsstøtten, som selvfølgelig er et godt og stort bidrag. Jeg er også glad for at kulturministeren så klart gir de signaler han gir i dag, om at dette skal følges opp, og om at dette er viktig for Regjeringa. Det er vi selvfølgelig helt enig i.

SV er glad for at dette storstilte kulturprosjektet blir en realitet, og det blir nå ekstremt spennende å følge prosjektet videre i forhold til det kulturelle innholdet som skal tilbys til befolkningen, til hele Norge og internasjonalt.

Dette er jo en stor investering for regionen for framtida, og også for det kulturelle samarbeidet som skal utvikles gjennom at dette blir et nasjonalt prosjekt der gode krefter skal jobbe i et fellesskap for å sette Stavanger på kartet, ikke minst internasjonalt, nå ikke bare som oljeby, men som Norges kulturhovedstad.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:48:34]:

Eg vil først gi honnør til representanten Olemic Thommessen for å setje denne saka på dagsordenen. Familie- og kulturkomiteen har vore på besøk i Stavanger og sett det imponerende arbeidet som ein har sett i gang der. Eg trur det er svært viktig at vi har nasjonale debattar om denne saka og har merksemd rundt ho, for dette er ei sak som gjeld mykje meir enn Stavanger-regionen. Vi må også sterkt få det forplanta at det at Stavanger har fått mogleheita til å bli europeisk kulturhovudstad i 2008, er ei nasjonal sak.

Strategane som har stått bak europeisk kulturbyatsing, har hatt ambisiøse mål. Det har vi fått sett, og det har vi fått høyr. Det handlar om å gjere Stavanger-regionen til ein av dei leiande i ei verd der kultur og kompetanse er viktigare konkurransefortrinn enn nokon gong før.

Så vil enkelte tenkje: Er ikkje dette først og fremst ei regional, lokal sak? Men som statsråden også var inne på i sitt innlegg, er det eit omfattande samarbeid Stavanger-regionen har lagt opp til med mange byar i Noreg, ulike plassar. Når Stavanger2008 blir marknadsført, vil det også gi synergieffekt nasjonalt når det gjeld turisme og når det gjeld reiseliv. Å selje til andre land det som no skjer med Stavanger2008, er med på å proklamere og reklamere for Noreg. Derfor er det viktig at ein ser på dette som eit viktig nasjonalt prosjekt.

På heimesida til Stavanger2008 blir barn og unge utfordra til å gi sine innspel til kva som skal skje i kulturhovudstadsåret. Dei har oppretta Ung idébank, der barn og unge kan få vise at dei har eit engasjement for Stavanger-regionen som europeisk kulturhovudstad. Samtidig viser det at arrangørane tek ei viktig målgruppe på alvor, og det er både prisverdig og klokt.

Det er utvikla mykje kontakt og mykje samhandling mellom ulike delar av kulturlivet, bedrifter og næringsverksemd i Noreg. Dette ser ein er viktig også for at Stavanger2008 skal greie å oppfylle sine målsetjingar for kulturbyåret. Vi må leggje til rette for ei sektorovergripande samhandling mellom dei to felte kultur og næring I samband med handsaminga av stortingsmeldinga om kultur og næring la derfor Kristeleg Folkeparti inn eit forslag som alle partia slutta seg til, der ein bad Regjeringa leggje fram ein heilskapleg sektorovergripande handlingsplan, der innovasjonspolitiske verkemiddelapparat blir kopla aktivt inn for å sikre ei betre utnytting av det potensialet som ligg i skjeringsfeltet mellom kultur og næring.

At Stavanger snart blir europeisk kulturby, er eit flott høve for Regjeringa til å setje i fokus kultur og næring, gjennom å følgje opp Stortinget sitt vedtak om ein heilskapleg sektorovergripande handlingsplan.

Det er gledeleg å konstatere at mange, ikkje minst lokalt, no er svært opptekne av ei tettare tilnærming

mellom kultur og næring. Eit eksempel på ei spennande satsing i denne samanhengen er Tau Scene i Stavanger, som blei gjenopna 29. april i fjor. Tau Scene er ein fleksibelt spelestad for scenekunst og ein ny type formidlingsarena for kunst. Tau Scene er eit godt eksempel på kva som kan skje når kulturlivet og næringslivet sin kompetanse møtest.

Vi bur i eit samfunn som i større grad treng kulturbaserte næringar, og desse næringane har i løpet av dei seinare åra fått meir og meir plass i næringslivet. Men også dei andre delane av næringslivet etterspør verdiar som ein finn innanfor kulturlivet, slik som kreativitet, idérikdom og omstillingsevne.

Eg håpar at Regjeringa vil følgje opp arbeidet med å bidra til å gjere Stavanger2008 til eit nasjonalt kulturlyft. Det inneber at det statlege bidraget må bli som venta, slik at prosjektet kan gjennomførast som planlagt. Ut frå dei signala vi har fått i debatten i dag, er det grunn til å tru at det går. Det er veldig flott, og eg trur at mange vil få glede av det som skjer, og av å få kunnskap rundt prosjektet Stavanger2008.

Trond Lode (Sp) [10:53:23]: Det er gledeleg å høyra statsrådens tilnærming til det spørsmålet som er reist frå interpellanten. Det er viktig at Kulturhovudstad Stavanger 2008 blir eit synleg nasjonalt og internasjonalt prosjekt, og alt ligg til rette for at så vil skje.

Administrasjonen i Stavanger2008 har fram til no arbeidd aktivt for å ta vare på den nasjonale vinklinga. Dei har gjennom storbynettverket invitert og oppfordra alle til å koma med prosjekt, og dei har fått respons. Til saman kom det inn 702 prosjektforslag innanfor fristen i fjor haust. Blant desse var det mange forslag frå Kristiansand. I tillegg var Oslo, Bergen, Fredrikstad og Bodø, for å nemna nokre, representerte.

Vidare er festivalar over det ganske land inviterte til å delta. Det føregår samtalar med Kulturrådet i Oslo, og samtalanene med departementet så langt har vore konstruktive, har eg forstått.

Det er gledeleg at statsråden vil halda jamleg kontakt med Stavanger2008. Eg synest òg det er positivt at han ser på dette som eit samarbeid som må pleiast jamleg, og at ein ikkje plutsleg skal overta prosjektet frå sentralt hald. Det lokale engasjementet som har vore i regionen, i Stavanger, er utruleg positivt. Næringslivet og organisasjonslivet har famna svært godt om dette prosjektet.

No tyder alt på at Stortinget må innfri heile sin del av finansieringa. Finansieringa er som kjent tredelt. Stortinget bidreg med 100 mill. kr og lokale styresmakter med 100 mill. kr dersom Stavanger2008 klarer å skapa kommersielle inntekter på 100 mill. kr. Arbeidet med dei kommersielle inntektene går på skjener. Dei har budsjettert med tre–seks hovudsponsorar og har allereie tre på plass, om ein månad sannsynlegvis fire. Dei har budsjettert med seks–ti nivå 2-sponsorar, og før dei har begynt å arbeida med desse sponsorane, er seks på plass. Alt ligg derfor til rette for at Stortinget må vere klart til å løyva dei resterande 80 mill. kr. Det er hyggeleg å høyra frå statsråden at rekninga vil bli betalt.

Det gleder meg òg at statsråden har innsett at Stavanger2008 har valt ein profil som tek vare på mangfaldet på det kulturelle planet. Prosjektet vil omfatta alt frå internasjonalt anerkjende kunststorleikar på den eine ytterkanten til barnehaganes humorfestival på den andre. Men òg det geografiske mangfaldet blir teke vare på både nasjonalt og internasjonalt. Eg trur at ein tett dialog med departementet også vidare vil vera positivt, og eg vil tru at statsråden berre har fått positive tilbakemeldingar på sine invitasjonar. Eg gleder meg til å sjå resultatet av det vidare arbeidet med prosjektet.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:57:03]: Europeisk kulturhovedstad Stavanger 2008 handler ikke bare om Stavanger by, det handler om Stavanger-regionen, og det handler om nasjonen. Kommunen har inngått en samarbeidsavtale med Sandnes kommune og Rogaland fylkeskommune.

Det er satt store mål. Regionens kultursatsing skal favne hele nasjonen. Det skal ikke bare resultere i en regional grunntanke for framtidig kultursatsing, men utgjøre en modell for kulturbygging i regioner, i Norge og i Europa for øvrig. Vi leser på Stavanger2008s hjemmesider at deler av programmet er klart. Det er utgangspunkt i det lokale med et vindu til det nasjonale og internasjonale, «Open Port».

Et av høydepunktene er landart-prosjektet Hånden, Båten, Krukken, Kniven og Tråden, der den anerkjente amerikanske arkitekten, billedkunstneren og regissøren Robert Wilson setter fokus på overleverte håndarbeidstradisjoners rolle og forhold til internasjonal samtidskunst. Det er planlagt et storslagent prosjekt med teater i landskap, bygd på en gresk tragedie med tusenvis av statister og med Jærstrendene som spektakulær arena. I prosjektet Norwegian Wood skal anerkjente arkitekter bygge boliger i flere av regionens trehusbyer. Disse boligene skal vise den tradisjonelle, regionale byggeskikken og dens bruk av tre som materiale. Stavanger-regionen har lange og rike kunst- og kulturtradisjoner, og regionen har blitt et internasjonalt møtested. Regionen har opplevd en kulturell oppblomstring de senere år, gjennom internasjonalisering av regionen og gjennom en flott tilvekst av kunstneriske produksjonsmiljøer. Allerede i dag utmerker regionen seg positivt med et rikt kulturliv, med stor bredde og høy kvalitet.

Denne store satsingen på europisk kulturhovedstad er en gigantisk økonomisk dugnad, der både Stavanger kommune, Sandnes kommune, fylkeskommuner, næringsliv og organisasjoner bidrar sammen med statsstøtten. At Stortinget tidligere har vedtatt støtte til Stavanger2008, er en flott honnør til initiativtakerne i Stavanger, med ordfører og kultursjef i spissen, men også til alle de miljøer, organisasjoner i Stavanger- og Sandnes-regionen som gjør denne kultursatsingen med fokus på barn og unge mulig:

- det flotte og profesjonelle amatørteateret
- de mange sang- og korggrupper
- amatørteatergruppene ved ungdomsskolene
- skoleteatrene i videregående skole: Idun, Merkur, Sigyn og Munin ...

- de spennende produksjonsmiljøene i Stavanger
- de frivillige idrettsforeninger, lag og organisasjoner i regionen
- de videregående skolenes estetiske linjer og det nye universitetet

Vi vil med Stavanger2008 få en spennende og inspirerende tid med forberedelser, gjennomføring og kanskje mest av alt varig kulturinvestering i regionen.

Det legges opp til tema som litteratur, ytringsfrihet, film, TV og ny teknologi, vern av kulturminner – man vil utvikle Bjergsted musikkpark til et nasjonalt kraftsenter for musikk og kunst samt invitere operahus i Europa til gjesteframføringer i Sandnes kulturhus.

Representanten Ketil Solvik-Olsen prøver i dag å si at Stavanger2008 ikke er for folk flest. Det er feil. Det er nettopp et prosjekt for hele befolkningen, med utgangspunkt i barn og unge. Videre prøver Fremskrittspartiet å antyde at næringslivets støtte til det frivillige kulturarbeidet vil avta eller forsvinne. Det er feil, for det vi ser, er at støtten fra næringslivet nettopp til det frivillige kulturarbeidet har økt jevnt og trutt også de siste årene. Nå var det slik at da Stortinget behandlet saken om statlig støtte til Stavanger2008, var Fremskrittspartiet det eneste partiet som gikk imot statsstøtten. Fremskrittspartiet vil ikke bruke statlige midler til en europeisk kulturhovedstad av frykt for – som det står i merknaden – at en slik status kunne virke mot de gode hensikter. Det ble sådd tvil om en slik kultursatsing ville gi resultater, og en var imot å arrangere en folkefest. Europeisk kulturhovedstad er mye mer enn en folkefest!

Stavanger2008 har fått støtte fra de største byene i Norge. Det er ikke bare en kultursatsing for Stavanger og Sandnes, det er en kultursatsing for hele landet! Vi kan bare minne om verdien av et vellykket OL-arrangement for et snaut tiår siden og den gode Lillehammer- og Norge-effekten. Så la oss glede oss til kulturhovedstadsåret og håpe at Stavanger2008 blir et verdifullt nasjonalt prosjekt!

Olemic Thommessen (H) [11:02:46]: Det er tilfredsstillende å høre at de partiene som også tidligere har stått bak Stavanger2008-initiativet, fortsatt gjør det. Det har kommet mange fine innspill. Jeg synes statsråden også har gitt klare signaler som gjør at vi – med positivt fortegn – skal følge denne saken videre. Her er det, som representanten Høie var inne på, spørsmål om hvilken mentalitet vi har når det gjelder prosjektet videre, både ved budsjettbehandling og ved andre korsveier her i huset.

Til representanten Solvik-Olsen fra Fremskrittspartiet vil jeg si at det er ingenting som er så stimulerende når man jobber med korps eller kor eller amatørteater som det å samle seg om prosjekter hvor man har noe å strekke seg etter. Selv har jeg arbeidet i slike sammenhenger ved mange anledninger, og det er når man får oppgaver som ligger litt i overkant, at man virkelig har noe å ta tak i. Prosjekter som Stavanger Europeisk kulturby er jo nettopp av en karakter som skaper slike muligheter, og som har det som incitament. Jeg tror at korpsbevegelsen i Stavanger- og Rogaland-regionen absolutt bør mobilisere hornmu-

sikk i brystet og begeistring for de mulighetene som ligger her. Det tror jeg man vil komme langt med.

Så takker jeg for debatten. Vi vil følge denne saken videre, og jeg ønsker også lykke til til dem som nå står som arrangører i Stavanger. De signalene vi har fått fra ledelsen i Stavanger2008, er meget lovende. La oss gjøre vårt beste for at de planene skal kunne realiseres.

Statsråd Trond Giske [11:05:11]: I likhet med interpellanten synes jeg det har vært en god debatt. Det har vært et stort engasjement for kulturhovedstaden Stavanger2008, og det lover godt. Det er også en helt nødvendig forutsetning for at vi skal lykkes med prosjektet at Stortinget og det nasjonale politiske nivået ikke bare sender pengene og gjør vedtakene, men også har et personlig engasjement.

Det kommer til å være veldig mange anledninger til å profilere ulike sider ved norsk kultur, men denne anledningen bør vi absolutt bruke. Jeg er glad for at det er en like bred tilslutning til Stavanger2008 nå som det var den gangen vi vedtok det. Det lover godt. Det tyder også på at de som nå har ansvaret for prosjektet, har gjort en god jobb, i og med at man har den samme solide støtten i stortingsalen nå som da.

Jeg er veldig uenig i innfallsvinkelen til det ene partiet som ikke er så entusiastisk til Stavanger2008, for jeg synes at den motsetningen man setter opp mellom det som Stavanger2008 vil gjøre særlig for den profesjonelle kunsten – og kanskje profilere Norge på høyt plan – og det brede kulturlivet, er en kunstig motsetning. Det er nøyaktig det samme som i idretten; det er spissene som inspirerer, motiverer og legger listen for bredden, og det er bredden som er grunnlaget for spissene og toppene. Så jeg tror at et slikt løft som Stavanger2008 bidrar til, også vil komme den brede kulturen til gode. Og det kan umulig – i hvert fall ikke for en regionspolitiker – være et stort problem at staten skal bruke 100 mill. kr utenom de vanlige kulturbudsjettene til byen og regionen. Jeg tror det i veldig liten grad ville ha blitt forstått hvis noen fra min by hadde kommet til Stortinget og bekymret seg svært over det.

Jeg håper at det blir en god mulighet også for det nasjonale kulturlivet til å bruke Stavanger2008 som en bro ut i verden. I søknaden som Stavanger i sin tid sendte om å få være kulturby, skrev ordføreren at kreativitet, åpenhet og toleranse er resultatet av god kontakt mellom folk i Stavanger og resten av Europa, og at man så fram til en bred presentasjon av europeisk kultur i Stavanger – og samtidig å få presentere norsk kultur til et bredere europeisk publikum.

Det er det Stavanger2008 handler om, det er det vi er invitert til å delta i, og som vi absolutt stiller opp på.

Presidenten: Dermed er sak nr. 1 ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Interpellasjon fra representanten Odd Einar Dørum til miljøvernministeren:

«I Bjørvika i Oslo er det iverksatt et omfattende byutviklingsprosjekt basert på statlig og kommunal innsats og et bredt samarbeid mellom staten og Oslo kommune som sentrale grunneiere. Staten og kommunen er også betydelige grunneiere i Groruddalen.

Er statsråden beredt til å samarbeide med Oslo kommune i forbindelse med en satsing i Groruddalen, slik at staten og kommunen som grunneiere kan se sine eiendommer i sammenheng og fremme god byutvikling i Groruddalen slik det nå skjer i Bjørvika?»

Odd Einar Dørum (V) [11:09:10]: Når jeg reiser saken om de sentrale deler av Groruddalen, for det er det som er temaet mitt, i interpellasjonsform og på denne måten, er det fordi jeg tror at man ikke får til løsninger med mindre man lytter godt til hverandre – og da er interpellasjonen velegnet – og tenker litt utradisjonelt.

Når jeg viser til Bjørvika, er det fordi jeg har en del livserfaring når det gjelder hva som skal til for at staten skal snakke med staten, skal snakke med staten, skal snakke med staten – og igjen snakke med kommunen. Jeg skal ikke gå inn i denne livserfaringen nå, annet enn å si at det skal betydelig utholdenhet og mye «kulturmassasje» til for at alle opptrer ryddig, skikkelig og riktig og samtidig sammenhengende og helhetlig. Når Bjørvika er tatt fram som eksempel, er det fordi at det har blitt slik der, etter en omfattende prosess, som nå går sin gang. Alternativet ville antakelig vært at vi i verste fall hadde fått en opera midt i et kryss, med noen jernbaneskiner ved siden av. Men det vil bli noe annet. Så kan det debatteres hva det annet skal være; det hører med til samfunnsdebattens områder.

Så til Groruddalen: Når det gjelder Groruddalen, er det to temaer jeg ikke berører, men som er viktige. Det ene er den arbeidsprosessen som har pågått i lang tid, som berører forskjellige partier, og som for øyeblikket berører et formelt forhold mellom Oslo by ved byrådet og de som sitter i bystyret, og Akershus fylkeskommune. Den har den lite folkelige betegnelsen «Oslopakke 3», men handler om en fornuftig samferdselsutvikling i Oslo og Akershus. Dette berører jeg ikke, men det er noe som er svært viktig for Groruddalen.

Noe jeg heller ikke berører, men som er positivt, og som har vært berørt i en interpellasjon fra min side tidligere, er at indre øst-satsningen i Oslo skal føres videre mot en Groruddalen-satsing, også sett i sammenheng med en Søndre Nordstrand-satsing. Jeg rettet en interpellasjon om dette til arbeids- og inkluderingsministeren, som viste en bred vilje når det gjelder mange viktige tiltak for livet i Groruddalen, samtidig som man ikke setter det opp mot livsviktige tiltak i Oslo Sør, på Søndre Nordstrand.

Det som er mitt anliggende i dag, og som jeg bare for min egen mentale oppklarings skyld har illustrert i form av to fargelagte kart – som jeg har tatt med meg – er de helt betydelige eiendommer som eies av NSB-selskapet ROM, Jernbaneverket og andre, fra Breivoll i Groruddalen og nesten fram til Grorud stasjon – og på Grorud stasjon vil man se det supplert med betydelige eiendomsinteresser fra NSB/ROM. Når man ser dette i en sammen-

heng, er det ganske meget. Min uro som norsk borger og som stortingsrepresentant er at man kan risikere en bit for bit-utvikling. Biten kan være stor, slik som den som nå er til behandling lokalt i Oslo, som gjelder Nyland Syd-alternativet, altså en ny terminal, eller den kan være mindre, lik eiendomsbitene rundt Grorud stasjon.

Når jeg reiser en interpellasjon, er det fordi jeg tror det er nødvendig å stille seg spørsmålet om det kan tas noen grep. Jeg forutsetter ingen grep som ikke skal følge noen som helst form for spilleregler. Man skal følge de spilleregler som eksisterer i form av jus og i form av sunn økonomi. Men den svakeste metode man kan bruke, er at man bringer de berørte parter sammen, slik at de er nødt til å se sine skraverte kart i en sammenheng. Det sterkeste grep som man kan ta, er det grep som er tatt rundt Bjørvika, at man lager et utviklingsselskap. Utviklingsselskapet må da basere seg på en forståelse av å tenke helhetlig.

Går vi nå inn i Groruddalens sentrale deler, vet de som nå lytter til denne debatten, at alle partier som arbeider skikkelig i Oslo, har sagt at dette må man gjøre noe med. Den sittende regjeringen har også sagt i Soria Moria-erklæringen at de vil gjøre noe med dette. Det burde være et utgangspunkt for at det skulle kunne skje noe. Men slik ble det dog talt om Bjørvika i en årrekke også, på en slik måte at ordene var vakre, men handlingene ikke alltid like målrettede. Klok av slik erfaring prøver jeg nå å reise et spørsmål om man kan få målrettede grep mellom eiendomsbesittere.

La meg starte med å si at Oslo kommune har gjort det den skal gjøre, når man nå har til behandling i bystyret en egen plan som heter «Helhetlig utviklingsplan for Groruddalen». Men livet har lært meg at planmyndigheter kan skraverer kart vakkert og fargerikt, de kan lage fine modeller, men det hjelper ikke hvis ikke de som har eiendomsmakten, snakker sammen – enten snakker sammen gjennom de formelle regler som vi kjenner i markedet, eller snakker sammen på en annen måte som er legitim og skikkelig.

Her er et spesielt trekk at det offentlige sitter som eiendomsbesitter. Hvordan forvalter man så den offentlige eiendommen? Deler av den, som jeg ikke skal ta opp her, er Bredtvedt-området, hvor det er et fengsel, men hvor det også er betydelige muligheter til å se på hele grunnstrukturen, kulturlandskapet, osv. I de sentrale deler av Groruddalen foregår det nå en debatt om Nyland Syd-området. Jeg, og det partiet jeg representerer, mener at man ikke trenger terminalen som der er planlagt, fordi vi tror oppriktig at det ligger betydelige arealeffektiviseringsmuligheter for å sikre en nødvendig logistikk på Alnabru. Men jeg skal la det ligge. Jeg skal la det ligge, fordi uavhengig av utfallet av den saken, uavhengig av utfallet av Nyland Syd-saken, er det ganske store eiendommer vi snakker om. Når man ikke bare ser på kartet, men ser, som jeg gjorde da jeg var på tur gjennom Oslo i går, på disse delene av Oslo fra en passerende bil, ser det, selv på en solfylt dag som i går, ut som om et troll stod opp en dag, var skikkelig grettent og slengte om seg så det stod etter. Du ser henslengt ting som du ikke ville sett noe annet sted – de bare står der, midt ute på en grønn eng – det er skin-

ner, det er jernbanelogner som hører til forskjellige tidsepoker, og du må sitte og lure på: Var det noen som plutselig fikk så mye areal at her kunne man bare putte et eller annet, i vissheten om at dette ikke var noe som folk brydde seg om? Dette er nå litt i ytterkanten, men jeg tror det er et uttrykk for hvordan dette har fått lov til å bli. Jeg tror det er blitt slik fordi alle disse juridiske matrikkelbesitterne sitter hver for seg og ivaretar det de skal gjøre. Så må vi holde dette opp mot den meget brede og erklærte vilje at man ønsker å se helhetlige grep. Så er jeg den som vet at slike grep er utfordrende. Jeg vet også at slike grep er viktige.

Det kan være ulike visjoner her. Den visjonen jeg har for disse delene av Groruddalen, i hvert fall for randsonen rundt disse betydelige eiendomsområdene, er at man har en mulighet for en fornyelse både av bolig-, nærings- og kulturutvikling her. Hvis vi går bortenfor det svære området som nå tangerer mot Nyland Syd-utbyggingen, altså går rundt Grorud stasjon, har man en helt klar mulighet for å fremme dette på en skikkelig måte. Man er også i den situasjon at man har en god infrastruktur, altså en bane. Man har mulighet for å bygge boliger for folk som vil ha stor glede av det. Man har i det hele tatt mulighet til å skape mange av de urbane strukturer som storbyen Oslo har på mange andre områder – men et eller annet har her blitt liggende i bakleksa.

Interpellasjonsformen er valgt fordi det er alltid en tid for strid, og det er alltid en tid for å prøve å sortere ut enighet. Med interpellasjonsformen prøver jeg å velge arenaen for å sortere ut mulig enighet, basert på to enkle forutsetninger som jeg har vært innom:

1. Her vil alle noe positivt.
2. Det er nødvendig at man da tar et grep. I tillegg til de grepene som skjer med Groruddalens program, som skjer med Oslopakke 3, må man ta et grep hvor eiendomsbesittere snakker sammen.

La oss ta en titt ut av vinduet: Det grepet som het Hovedstadsaksjonen, ville ikke blitt til hvis man ikke gjennom ulike matrikelnummer – tilfeldigvis eiere som f.eks. Stortinget, staten, Oslo kommune og andre grunneiere – hadde funnet en arbeidsform som gjorde at sentrum av Oslo nå begynner å se ut som sentrum i en by og ikke bare et loslitt sted i Øst-Europa før Murens fall. Man har altså klart å løfte noe på en slik måte at en ser at min interesse er lik din interesse – egeninteressen er lik fellesinteressen. Da blir det et tankekors hvis det ikke skulle være mulig å gjøre dette – med staten som stor grunneier – i de helt sentrale delene av Groruddalen. Jeg legger til grunn at det må være mulig.

Min undring, presentert på denne måten, i interpellasjons form, og min praktiske oppfordring og spørsmål til statsråden – Regjeringen har pekt ut miljøvernministeren til å svare, det oppfatter jeg skjer på vegne av Regjeringen – er følgende: Er miljøvernministeren beredt til å vurdere opprettelsen av et utviklingsselskap når det gjelder disse betydelige eiendommene, slik at man kan få helhetlige grep som gjør at staten som grunneier opptrer på en skikkelig måte, opptrer med det totale ansvar slik som staten har gjort som grunneier her i hjertet av Oslo, og som har

resultert i et opprustet Karl Johan, et opprustet Spikersuppa og en opprustet Stortingsgaten – Stortinget har selv på Wessels plass bidratt til en del av denne innsatsen – kort sagt opptrer på en slik måte at man tar et grunneieransvar som viser at man hører til der man hører til, og viser respekt for landskapet rundt?

Dette er formen jeg har valgt, og dette er spørsmålet jeg har stilt.

Statsråd Helen Bjørnøy [11:19:19]: Jeg er glad for å kunne si at Regjeringen har innledet et samarbeid med Oslo kommune som går lenger enn et samarbeid om eiendom og byutvikling. Det vil være en helhetlig satsing som tar opp tema som transport og miljø, bolig og inkludering.

Soria Moria-erklæringen varslet følgende:

«Regjeringen vil gjennomføre tiltak for områder i storbyene som har særlige utfordringer, slik som Groruddalen i Oslo.»

Regjeringen vil styrke samarbeidet med Oslo kommune om Groruddalen med mål om en bærekraftig byutvikling i Groruddalen, med bedre levekår for dalens beboere og arbeidstakere.

Allerede i januar hadde jeg sammen med kommunal- og regionalministeren, statssekretæren i Samferdselsdepartementet og statssekretæren i Arbeids- og inkluderingsdepartementet, et møte med byrådet i Oslo. Vi ble der enige om å forberede samarbeidet mellom staten og Oslo kommune innenfor fire programområder. Hvert av programmene skal ledes av ulike etater i Oslo kommune, men vil få en klar forankring i ulike departement. De fire programmene – og departementene – er

- miljøvennlig transport i Groruddalen, hvor Samferdselsdepartementet er samarbeidspartner
- Alna, grønnstruktur og kulturmiljø, hvor Miljøverndepartementet er ansvarlig
- bolig-, by- og stedsutvikling, hvor Kommunal- og regionaldepartementet er ansvarlig
- sosiale forhold, skole, oppvekst og inkludering, som koordineres av Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Kultur- og kirkeministeren har i tillegg tilbudt et samarbeid med Oslo kommune innen et eget program for kultur, idrett og fritid. Vi avventer svar på om byrådet er interessert i et samarbeid også på dette området.

Så snart spørsmålet om et eventuelt femte program er avklart, vil vi altså inngå en intensjonsavtale med byrådet om samarbeidet i Groruddalen, der bl.a. varigheten av det enkelte program skal avklares. Regjeringen er innstilt på at et langsiktig perspektiv for samarbeidet må forutsettes, inntil ti år for enkelte av programmene. Statens økonomiske bidrag for de ulike programmene vil bli avklart i statsbudsjettet for 2007.

Statlige og kommunale etater og bydelene vil samarbeide om å få fram de fem handlingsprogrammene. Videre skal samarbeidet med beboere, organisasjoner, borettslag og næringslivet bygges ut i et langsiktig arbeid for å bedre både fysisk og sosialt miljø og bedre levekårene samlet sett i Groruddalen.

Samarbeidet med kommunen om handlingsprogrammet for Alna, grønnstruktur og kulturmiljø, som Miljøverndepartementet har ansvar for på statlig side, er allerede startet. Vi vil i år bidra med vel 5 mill. kr til programmet som skal foreligge i høst, sammen med handlingsprogrammet for miljøvennlig transport. De andre handlingsprogrammene vil kunne foreligge i løpet av året. Oslo bystyres behandling av byrådets forslag til helhetlig utviklingsplan for Groruddalen vil bli en viktig premisse for innretningen av samarbeidet.

Samarbeidet stat/kommune skal ledes av et årlig politisk møte mellom miljøvernministeren og byrådslederen, sammen med aktuelle statsråder og byrådet. Et administrativt samarbeidsutvalg for Groruddalen ble konstituert 7. april.

Miljøverndepartementet og Samferdselsdepartementet samarbeider allerede med Oslo kommune om Miljøsonen Groruddalen. Samferdselsdepartementet vil bidra med betydelige midler til å utvikle miljøvennlig transport i Groruddalen i perioden 2006–2009, med vekt på sykkelveinettet og bedre tilgjengelighet til kollektivsystemet. Arbeidet med å forbedre miljøet rundt den banebaserte godsterminalen på Alnabru er startet. Statsbygg samarbeider med Jernbaneverket, Statens vegvesen og Oslo kommune om planer for bedre atkomst til terminalområdet for å unngå tungtrafikk i lokalmiljøet og planer for opprydding rundt godsterminalen med beplantning. Oslo kommune ønsker å åpne Alnaelva i et parkbelte med gang-, sykkel- og turvei langs terminalen for å få kontinuitet mellom Alnaparken, ovenfor Nedre Kalbakkvei og den åpne Alnaelva på Breivoll, nedenfor terminalen. Miljøtiltakene vil skje parallelt med Jernbaneverkets planer om å modernisere og effektivisere baneterminalen på Alnabru og legge bedre til rette for godstransport på bane. Jeg er glad for at godstransport på bane allerede tar markedsandeler fra godstrafikk på vei.

Det pågår også et aktivt samarbeid mellom NSBs datterselskap, ROM Eiendomsutvikling, som eier flere store eiendommer i Groruddalen, og Oslo kommune. Partene samarbeider bl.a. om å utvikle Nyland Syd-området. Dette området bør ses i sammenheng med den planlagte ombyggingen av Alnabru godsterminal. NSB ønsker å leie ut deler av tomten på Nyland til Bama til terminalvirksomhet, nært knyttet til Alnabruterminalen. En slik plassering vil medføre at mer godstransport flyttes fra et hardt belastet veinett i Groruddalen og over på jernbanen. Tomtens nære tilknytning til Alnabru godsterminal og til hovedveinettet medfører også at bomiljøet vil bli mindre utsatt for belastning enn ved dagens transportmønster. Dessuten vil utviklingen av tomten bidra til å frigjøre betydelige areal, som utvidelse av Alnaparken, og medvirke til sammenheng i grøntstruktur.

Et annet viktig område for samarbeid mellom staten og kommunen er arealer rundt Grorud jernbanestasjon. Der ligger det til rette både for opprydding og byutvikling, bedre overgangsmulighet for kollektivtransporten og bedre sammenheng i Alnaparken.

Det er altså mange tiltak som nå er på gang i disse programområdene som vi nå har satt i gang arbeidet med, og

jeg er sikker på at vi ganske raskt vil se synlige resultater av samarbeidet mellom Oslo kommune og statlige myndigheter.

Odd Einar Dørum (V) [11:28:30]: Statsråden har etter min mening på en utmerket måte besvart de temaene som jeg sa at jeg ikke kom til å ta opp i min interpellasjon. Hun har kommentert det som må til dersom man skal få til aktive utviklingsmuligheter i Groruddalen. Da må man gjøre alt det som statsråden skisserte, mellom ulike departement og Oslo kommune, enten det nå gjelder miljø, kultur, bolig, transport osv.

Statsråden var også inne på samarbeidsforhold når det gjelder enkeltetater i staten. Det som har vært mitt anliggende i dette spørsmålet, er kun ett, og det er å være helt sikker på at statens eiendomsinteresser blir sett i en total sammenheng og ikke bare departement for departement. Det fikk jeg ikke et klart svar på. Departementene vil alltid bestyre sine porteføljer. De vil alltid lage sine programmer. Det er bra, men jeg har kun én hovedvinkel, og det er: På hvilken måte sørger man nå for at det fargelagte kartet, som jeg sitter med her, og som er et resultat av Oslo kommunes utmerkede planarbeid, som altså viser planskissen over hva som er på NSBs – ROM Eiendomsutviklings – hånd, på Jernbaneverkets hånd osv., faktisk blir en helhet den dagen dette skal gjøres opp? Bit for bit presenterte statsråden at man hadde en innfallsvinkel her. Jeg synes det er positivt at man har det. Jeg tillater meg likevel å si at det ikke bare må etableres et departementsvis samarbeid mot Oslo kommune, som er bra, men jeg legger til grunn, slik jeg forstår statsråden, at de som bor lokalt, skal få stor innflytelse på dette. Det er de som har skoen på, så det er jo de som vil vite hvilke nærmiljøtiltak de trenger.

Så tilbake til mitt spørsmål: Når det gjelder summen av de eiendomsinteresser som statsråden var innom i sin grundige redegjørelse, og de spørsmål jeg spesielt tok opp, som gjelder områdene fra Breivoll, som statsråden også var innom, til områdene rundt Grorud stasjon, ville det ikke være egnet og klokt å utvikle et eiendomsutviklingsselskap som et viktig redskap, slik at statens interesser faktisk blir en helhet – ikke bare en idéfase, men også en praktisk gjennomføringsfase? Det var mitt konkrete spørsmål, og det forblir mitt konkrete spørsmål også etter at jeg har fått en solid og skikkelig redegjørelse av det som jeg regnet med var i gang, basert på Soria Moria-erklæringen og på alt det andre som er tatt opp. Men jeg har alltid uro når ulike statlige etater skal samarbeide, departement for departement. Det som har vært styrken andre steder, er at man nettopp har funnet arenaene på tvers, og at de arenaene på tvers har vært så sterke at man har fått helhetlige løsninger. Om man fullt ut skulle følge statsrådens skissering rundt Nyland Syd – jeg er selvfølgelig tilhenger av å flytte mest mulig til bane – er det fortsatt store eiendomsressurser som skal utnyttes på en klok og helhetlig måte. Så mitt spørsmål er: Er statsråden beredt til å vurdere opprettelsen av et utviklingsselskap når det gjelder de betydelige eiendomsmasser som vi her snakker om?

K e n n e t h S v e n d s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Helen Bjørnøy [11:31:48]: Jeg har lyst til å forsikre representanten Dørum om at vi har et veldig sterkt felles anliggende om å få til gode resultater i Groruddalen. Det er miljøvernministeren som har det statlige ansvaret for å koordinere samarbeidet mellom de ulike departementene opp mot Oslo kommune. Jeg kan forsikre om at vi skal foreta alle de vurderingene som må til for å få gode, konkrete resultat. Men jeg er også opptatt av at skal vi få god kvalitet, og skal vi klare å oppnå konkrete resultat, må det gjøres i riktig rekkefølge. Derfor var det viktig for meg å forklare for Stortinget de ulike programmene vi er i gang med. Når programmene og samarbeidet er formalisert, og når vi vet i hvilken retning vi skal gå og hvilke tiltak vi skal sette i gang for å oppnå det beste resultatet for byens innbyggere, skal vi foreta vurderinger både når det gjelder eiendomsutvikling og de ulike eiendommene som tilhører ulike departement. Da vil vi kunne koordinere det og fatte de nødvendige beslutninger. Men vi må gjøre det i riktig rekkefølge. Før vi har fått til klare felles vedtak for de ulike programområdene, er det helt umulig å fatte vedtak knyttet til f.eks. spørsmålet om et eiendomsutviklingsselskap. Så nå skal vi ta ting i riktig rekkefølge for å få til en god utvikling i Groruddalen.

Marit Nybakk (A) [11:34:18]: La meg først gi ros til interpellanten. Jeg synes det er viktig at vi hele tiden holder debatten varm for å få til et omfattende spleiselag for Groruddalen – et spleiselag som kanskje kan bli det største utviklingsprosjektet i Oslo siden vi bygde drabantbyene.

Selv om representanten Dørum nevner veldig spesifikt ett område, vil jeg ta opp noen flere punkter. Det kreves nemlig politisk vilje fra både stat og kommune til å gjøre dette. Ikke minst krever det en forståelse også utenfor Oslo for hvorfor en Groruddalen-satsing er nødvendig.

Jeg har bladd litt i gamle papirer, og ser at den 17. mars 1999 uttalte en embetsmann fra Kommunaldepartementet til Aftenposten Aften at hvis beboerne i Groruddalen ikke var fornøyd med tingenes tilstand, ja, så kunne de i grunnen bare flytte ut av Oslo. Dette var under Bondevik I-regjeringen. Jeg mistenker ikke Dørum for å ha den samme oppfatning, og jeg forutsetter også at slike holdninger ikke lenger finnes i regjeringsapparatet.

Jeg er glad for det klare svaret som miljøvernministeren har gitt når det gjelder samarbeidet mellom Oslo kommune og staten, som går mye lenger enn et samarbeid om eiendommer og byutvikling – en helhetlig satsing som inkluderer, som statsråden sa, transport og miljø, bolig og inkludering. Samtidig er det nok riktig at de mest kompliserte gordiske knutene, særlig nederst i Groruddalen, tilhører statlige myndigheter. Det er vårt ansvar. Men også arealene rundt Grorud jernbanestasjon, som statsråden nevnte, representerer et område der det må ryddes opp og utvikles. Årvisse statlige synder i flere områder i Oslo, men særlig i Groruddalen, må være et ansvar for det offentlige, som stat og kommune tar i fellesskap.

Det er nå over ti år siden Oslo Arbeiderparti lanserte idéen om et drabantbyfond og en plan for å bedre miljøet og forbedre boligene i de eldste drabantbyene. Siden den gang har Oslo som kjent vært styrt av Høyre og Framskrittspartiet. Oslo Arbeiderparti tok i fjor opp igjen at vi vil starte byfornyelse i eldre drabantbyer. Vi mener det er behov for en planmessig opprustning av en del boligområder for å forebygge forfall. Eksempelene på dette er installering av heiser slik at eldre kan bli boende lenger hjemme, og det er bygging av større og mer attraktive leiligheter i blokkområder som preges av to- og tremors leiligheter. Dette kan bl.a. skje ved en gjeninnføring av Husbankens midler til opprustning og byfornyelse.

Groruddalen strekker seg fra Gamle Oslo og Middelalderbyen til Furuset og bygrensen ved Gjelleråsen. Gjennom store deler av dalen renner elven Alna som Groruddalens blågrønne nerve – en av de lengste og mest utsatte elver i hovedstadsområdet.

Flerbruksplanen for Alna Miljøpark ble i sin tid etablert på grunnlag av et initiativ fra bydelen. For miljøet i dalen er det viktig å styrke de grønne lungene, åpne Alnaelven og Tokerudbekken og etablere flere gang- og sykkelstier.

Forutsetningen for et skikkelig miljøløft i Groruddalen er imidlertid at vi får redusert forurensningen fra veitrafikken. Her er lokk over E6 et viktig krav fra dalen i forbindelse med Oslopakke 3 og Nasjonal transportplan for neste periode. Det er også viktig å få til tverrgående forbindelser og ikke minst legge til rette for såkalte «park and ride»-løsninger nord i dalen, noe jeg mener har vært et krav fra folk i dalen i årevis.

La meg til slutt få si, selv om det i og for seg ikke er tema her og nå, men det er i aller høyeste grad et tema for Groruddalen og for Groruddalens framtid, at det er prisverdig at det også fra Regjeringens side satses på oppvekst og på inkludering. Det finnes bydeler i Groruddalen – og det er ikke lenge siden vi hadde en interpellasjon om Søndre Nordstrand, som også Dørum stod bak – hvor det er veldig mange minoriteter og veldig mange språk. Det å få til gratis kjernetid i barnehagene i en bydel i Groruddalen – helst flere – er et viktig avspark for en planmessig inkluderingspolitikk i Oslo. Jeg vil legge til at det å få til en god inkluderingspolitikk må være en nasjonal dugnad, enten det dreier seg om Groruddalen eller andre områder i Oslo med stor andel av minoriteter. Det er viktig at alle vi som bor her i samfunnet – og dette gjelder særlig Oslo – kan gjøre det side om side, og at alle er funksjonsdyktige i bysamfunnet Oslo.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:39:39]: Det var mange honnørord fra statsråden, men som interpellanten var inne på, besvarte hun ikke Dørums spørsmål. Det er litt skuffende. Da hun gikk opp her andre gangen, sa hun at ting måtte gjøres i riktig rekkefølge. Jeg kan ikke skjønne annet enn at det som interpellanten tar opp, nemlig å se på eiendommene som en helhet, er den riktige veien å gå. Jeg håper at statsråden har et bedre svar når hun skal summere opp debatten.

Et annet punkt som jeg har lyst til å ta opp, er at det er viktig at representantene for regjeringspartiene taler med én tunge i bystyresalen og i stortingssalen. Vi har sett utallige eksempler, også i avisene, på at man har store ambisjoner i valgkampen og prediker hva man ønsker å gjøre i Groruddalen. Så kommer Regjeringens planer, og da er det veldig liten satsing. De 2 mill. kr som man klarte å få til i statsbudsjettet for inneværende år, er stusslige greier i forhold til de ambisiøse planene som ble lansert i valgkampen. Husker man to års tid tilbake, sa representanten Bøhler – over en hel side i Aftenpostens aftenummer – at man skulle ha miljøløkk over E6. Vi har ikke sett noe til det.

Så til representanten Nybakk, som snakker om oppussing av boliger. Det er vel og bra. Men er det slik at det er et offentlig ansvar å pusse opp boligene til folk? Jeg tviler på det. Jeg skulle gjerne hatt noen til å pusse opp min bolig, men jeg gjør det faktisk selv. I Oslo indre øst er boligene og fasadene blitt pusset opp. Og hva har skjedd? De som bodde der, har flyttet ut, med stor fortjeneste på de leilighetene de kjøpte for en billig penge den gangen det var forfallent. Er det en offentlig oppgave? Det ser fint ut, men er det en offentlig oppgave? Jeg tviler på det.

Det er viktig å presisere at partiene i Oslo bystyre, som er de samme partiene som sitter i stortingssalen, er enige om satsing i Groruddalen. Nå har vi også fått inkludert Søndre Nordstrand. Det er opp til Regjeringens representanter å levere de varene de har lovet.

Heidi Sørensen (SV) [11:42:18]: Jeg vil også få lov til å takke representanten for å ha tatt opp et viktig område. La meg også få takke statsråden for et fyldig svar.

At staten er grunneier i Groruddalen, er et viktig aspekt ved den utviklingen som skal skje der. Det er riktig, som også representanten Nybakk var inne på, at staten med sin opptreden i Groruddalen og ved sin disponering av arealene der har vært med på å skape mange av de problemene som dalen sliter med i dag. Slik sett må det ikke være noen tvil om at staten har et betydelig ansvar for å ha vært med på å skape de problemene som finnes i dalen. Staten må som eiendomsbesitter også ha et betydelig ansvar for å være med og løse de oppgavene som må løses for Groruddalen. Det er viktig at vi har kommet så langt i arbeidet at vi har en helhetlig utbyggingsplan som viser at Groruddalen er mulighetenes dal i framtiden, og ikke bare et sted som stemples som stedet med mange store problemer, selv om det også er riktig.

Ressursene i dalen er enorme. Aksen fra Middelalderbyen gjennom Groruddalen og opp i marka har en spennende kultur- og naturhistorie, med et betydelig potensial for utvikling. Alnaelven har vi allerede startet opprustningen av. Det er klart at det skal et videre løft til for å få den i orden. Det er også klart at den måten staten forvalter sine eiendommer i dalen på, vil være viktig i forhold til hvor langt vi kommer.

Til det interpellanten tar opp, knyttes det mange spørsmål som er viktige for at vi skal få til en helhetlig utvikling. Jeg kommer ikke utenom å si to ord om Oslopakke 3, for jeg går med en litt nagende følelse når det gjelder

hva som nå skjer. Får vi til en Oslopakke 3 som er god nok for Groruddalen? Det er klart at det løftet vi fikk til i Bjørvika, var helt avgjørende for at området skal bli til det det blir. Men uten en samferdselsløsning for Bjørvika, hadde selvfølgelig ingenting av det andre kommet på plass heller. Skal vi få til det løftet som det er bred enighet om i Stortinget, er vi helt avhengige av at Groruddalen og Gro-ruddalens utfordringer blir prioritert høyt i Oslopakke 3. Uansett andre tiltak vil det være med og legge så tunge premisser for utvikling av dalen, så jeg håper virkelig at staten i samarbeid med de berørte fylkene får til det løftet.

Så er det også viktig i den brede sammenhengen at den satsingen som har vært i Oslo indre øst, skal videreføres i Groruddalen og Søndre Nordstrand. Vi mener absolutt at den skal være på minst samme nivå som satsingen i indre øst.

Så må jeg også få lov til å si at da vi drev valgkamp i Oslo, var det ikke så rent få som var litt skeptiske til utsiktene til at det kanskje skulle komme en kommunalminister fra Senterpartiet. Senterpartiet er som kjent ikke spesielt stort i Oslo, og mange var kanskje litt bekymret for om oppmerksomheten f.eks. mot Groruddalen kom til å bli stor nok hvis så skulle skje. I den sammenhengen har jeg lyst til å gi kommunalministeren fra Senterpartiet ros for nettopp å ha vært med på å ta et initiativ, og for at hun er opptatt av dalen. Jeg synes det lover godt for det videre samarbeidet.

Så skal vi også ha med oss at Groruddalen er et godt sted å bo. Det er et sted som har store muligheter til å bli en av de mest spennende bydelene i Oslo når det gjelder utvikling framover.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:46:58]: La meg begynne der representanten Sørensen avsluttet, nemlig med å slå fast – og det tror jeg det må være grunn til å gjøre av og til – at for mange, for de aller fleste, er Groruddalen et veldig godt sted å bo.

I den offentlige debatt er det også en finstemt balanse knyttet til dette å beskrive Groruddalen på en slik måte at man får inntrykk av at det er noe helt annet enn det det er. Det er utfordringer av miljømessig karakter, bomessig karakter osv., men det er også et kjempefint sted å bo.

Nå var statsråden og flere andre inne på bomiljøet. La oss bare se på den siste utviklingen: rehabiliteringen av boligene i regi av borettslagene på Romsås. Det gir en ytterligere heving av bostandarden i et stort område av Groruddalen. Det samme kan sies om mange andre bomiljøer.

Det er sikkert også for interpellanten – og all ros til han for å ta opp saken – litt vanskelig å sortere debatten, for det går jo delvis på konkrete tiltak: Oslopakke 3, programområdene som statsråden nevnte – forhåpentligvis fem. Og så går det på dette som jeg oppfatter at interpellanten er opptatt av: Når vi nå har alle disse gode ønskene og viljen til å gjøre noe for Groruddalen, hvordan skal vi organisere det arbeidet best mulig, slik at det blir best mulig effekt av den satsingen som skal skje?

Når vi skal ha Oslopakke 3 og de programområdene som statsråden var inne på, sier det seg selv at en god organisering av det samlede arbeidet når det gjelder areale-

ne, er grunnforutsetningen for å få en full effekt av penger som skal legges ned i dette området. Statsråden nevnte fire programområder som man er enige med Oslo kommune om, og jeg kan ikke skjønne annet enn at Oslo kommune bør svare positivt også i forhold til det siste området.

Når det gjelder transport, Alna, bolig- og stedsutvikling og de sosiale forholdene, er det klart at mange av disse feltene, disse ulike programområdene, griper over i hverandre. Da er jeg enig med interpellanten i at vi trenger, kanskje særskilt på arealbruken, en overbygning – i den forstand at vi vet at den enkelte etat, den enkelte institusjon, hegner om seg og sitt, og kanskje ikke alltid evner å se helheten i den satsingen som skal skje. På den måten synes jeg statsråden har signalisert positiv vilje, i hvert fall, til å imøtekomme det som Odd Einar Dørum har tatt opp, nemlig å se på modellen for Bjørvika, og som jeg mener har vært ganske avgjørende for å få en samlet positiv byutvikling der.

Så kan vi alle ha våre ønsker. Jeg og Kristelig Folkeparti har et ønske om at vi rundt jernbaneområdet på Gro-rud kanskje kan få se en høyskole, en avdeling av høyskolen, også fordi det har betydning for miljøet ellers og hvilke tilbud Groruddalen kan ha. Vi har sett for oss et barne-museum i Groruddalen, også det for å utvikle området på en god måte.

Men min utfordring er også at når statsråden har tatt ting i riktig rekkefølge, som hun sa, håper jeg virkelig at konklusjonen blir at dette utviklingsarbeidet er så viktig og det er så mange aktører som skal delta i det, at man må ha en overbygning som sikrer at helheten blir best mulig til slutt. Da synes jeg faktisk det er grunn til å se på det som har vært gjort i Bjørvika på det organisatoriske plan-et.

Jan Böhler (A) [11:51:58]: Jeg er glad for både interpellantens opplegg og vinkling og for ministerens svar. Jeg tror at det som Odd Einar Dørum tar opp om statens eiermakt – hvordan den kan brukes i utviklingen av Gro-ruddalen – er et avgjørende spørsmål i forhold til å få satsingen til å bli konkret. Det er et spørsmål som det er nyttig å diskutere her, fordi det har vært såpass lite berørt til nå.

Det store prosjektet som handler om å åpne opp langs Alnaelva og frigjøre arealer der, er veldig avhengig av at man får en samlet opptreden fra statens side. Et eksempel på dette er den problemstillingen som statsråden og Dørum nevnte, om Nyland Syd. Det er et område langs Alnaelva som i planene for åpning av elva – frigjøring av grøntområder der – var et av hovedområdene man håpet å få frigjort. Det er gode argumenter for å gi plass til å utvikle godstransport på jernbane osv., men det er viktig at dette gjøres i et konsentrert område. Så én ting som da blir et tankekors når det gjelder samlet opptreden fra statlige virksomheter, som Dørum tok opp, er at Nyland Syd er eid av ROM Eiendomsutvikling AS. Men det er også en tomt som heter NRF-tomta – nå blir dette detaljert – den ligger inne på Alnabru-terminalen, helt inn mot jernbanen. Man kan få et enda mer konsentrert område for gods-transport om man legger dette der, enn om man legger det

på Nyland Syd-området, som nå er foreslått av ROM Eien-
domsutvikling. Så mitt spørsmål og min problemstilling,
som jeg vil be statsråden om å ta med seg i og med at Re-
geringen har engasjert seg i spørsmålet om Nyland Syd,
er om det ikke ville være klokere å vurdere NRF-tomta til
å få plassert NSBs og Bamas' behov for godstransport
knyttet til jernbanen, nært inntil de andre godsaktivitete-
ne der. Da vil man derfra kunne få en enda bedre trans-
portavvikling opp til E6 – det planlegges nemlig nå å få
en samlet veiløsning opp til E6. Jeg tror dette er et kon-
kret eksempel på Dørum's problemstilling: Opptre der
ROM for seg selv, eller er det gjennomtenkt om Postens
tomt, som ligger nærmere Alnabru-terminalen, kan bru-
kes? Den ligger i hvert fall ubrukt nå og var opprinnelig
tenkt til et makeskifte knyttet til det som var den postter-
minalen som nå havner oppe på Lørenskog. Når det gjel-
der samlet opptreden fra statlige etater, angår dette også
det å få til en turvei gjennom Alnabruterminalen. Nå blir
jo dette igjen lokalt, men i og med at åpningen av Alna-
elva og det grøntdraget er en stor sak i Groruddalen-sat-
singen, blir det et paradoks at man ikke er kommet len-
ger med denne turveien. Nå stanser den brått inn mot
Alnabruterminalen og blir derfor ganske meningsløs, før
man åpner opp inn mot Bryn og inn mot byen. Man kom-
mer ingen vei videre, og da er det ingen som bruker den
veien – i hvert fall veldig få. Så jeg mener at for å få til
disse konkrete grepene og ikke bare la dem være tegn-
inger i en helhetlig plan for Groruddalen, er samordnet
bruk av statens eiermakt, statens rolle i Groruddalen, en
veldig viktig vinkling.

Jeg vil ta et par andre eksempler på det samme. Det
gjelder utvikling av E6-lokket. Jeg hørte at representanten
fra Fremskrittspartiet var inne på det tidligere her i dag og
reiste tvil om det blir noe av. Nå er det, så vidt jeg vet, bred
enighet om dette i forhandlingene om Oslopakke 3 i Oslo
bystyre, og statsministeren har gitt svært positive signaler
om det. Så det er et overraskende signal hvis Fremskritt-
partiet nå melder seg ut av den diskusjonen. I alle tilfelle
vil et E6-lokk innebære en stor frigjøring av statlige area-
ler, kommunale arealer – OBOS har tomter inn mot E6 –
som man i planene for en utvikling av Groruddalen bør se
på. Man bør altså utrede hvordan man kan frigjøre både
arealer og økonomiske ressurser ved å utvikle de område-
ne som blir frigjort ved et E6-lokk, og ta dette med i for-
beredelsene og utredningen av lokket og betydningen av
det.

Jeg mener at det er mange ting som kunne vært tatt opp
her, for staten har mange andre eiendommer i Grorudda-
len. Jeg synes at forslaget til Dørum om et utviklings-
selskap for å få en samlet tankegang om bruken av statens ei-
endommer er en positiv vinkling, som bør vurderes nær-
mere.

Odd Einar Dørum (V) [11:57:17]: Da får jeg være
tydeligere. Jeg har seks og et halvt års statsråds erfaring,
og jeg har mange års erfaring med hvordan ting fungerer,
og hvordan de skal skje i riktig rekkefølge. Den erfari-
ngen har lært meg at skal man få til noe, så må man tidlig
ta tak i kontrollen med den eiendomsmakt som er til stede,

og som er på statens hånd, for gjør man ikke det, risikerer
man at man plutselig står overfor mulige gap mellom de
idealene og de ønskene man har, og virkeligheten.

Jeg er ikke i tvil om at de utviklingsområdene som mil-
jøvernministeren pekte på, og som går på viktige lokale
enkelttiltak – enten det er nærmiljøtiltak eller kulturbyg-
gende tiltak – kommer i gang. Selvfølgelig er jeg ikke i
tvil om det. Jeg er heller ikke i tvil om at man alt i alt til
slutt skal klare å løse Oslopakke 3 på en fornuftig måte.
Det jeg faktisk er usikker på – det var derfor jeg fremmet
interpellasjonen – er om de betydelige eiendomsinter-
esser som delvis eies av ROM, delvis av Jernbaneverket,
osv., blir vurdert skikkelig. Nå foregår det jo faktisk en
åpen debatt i Oslo – ikke om en skal en flytte transport til
bane, ikke om en skal ha en fornuftig logistikkutnyttelse,
men det foregår en debatt, spesifikt, som Arbeiderpartiet
har sagt helt åpent at de fører, om hva som er den beste
løsningen på det. I den sammenhengen har to av bystyrets
partier, Venstre og SV, sagt at de mener at man kan få til
denne positive utviklingen som statsråden tok til orde for
– å flytte mer gods til bane – ved å effektivisere arealene
på Alnabru. Mitt poeng er at uavhengig av hva man måtte
mene om det, og som det er en redelig sak å diskutere, så
er eiendomsmassen stor. Når det gjelder min erfaring med
ulike eiendomsbesittere, ønsker jeg ikke å si noe negativt
om det, annet enn at man ofte kan ha en tendens til å drive
det man på organisasjonsspråket kaller suboptimalisering,
altså at man ser sin egen tue for seg selv. Den risikoen er
så tydelig at jeg inntil det foreligger forpliktende overbyg-
ninger, forpliktende praktiske instrument, som gjør at
statlige eiendomsinteresser eksisterer koordinert, fortsatt
– med all tiltro til hennes oppriktighet og vilje til å stå på –
vil være en meget kritisk pådriver overfor miljøvernmi-
nisteren, på samme måte som jeg i sin tid var det, på en
godlynt måte, i samarbeid med gode krefter for å få til Ho-
vedstadsaksjonen, på samme måte som jeg har vært med
representanter som sitter i denne salen, for å få til Bjør-
vika-utviklingen. Jeg tror det er helt nødvendig, jeg tror
det er svært nødvendig.

Så jeg vil oppfordre statsråden til å skaffe seg et til-
leggsprogram på sin liste. Tilleggsprogrammet heter:

Hvordan kan statlige eiendomsinteresser i Grorud-
dalen samordnes i samsvar med de helhetlige grep som
Regjeringen nå på en positiv måte drøfter med Oslo
kommune? Hva slags overbygninger skal man gjøre i
en slik sammenheng?

Jeg vil sterkt oppfordre til at det utredningsarbeidet
starter omgående, slik at man ikke risikerer at det glipper
i gjennomføringen av de positive tiltakene som statsråden
har skissert, og som hun skal ha ros for at hun har skissert.

Statsråd Helen Bjørnøy [12:00:52]: Jeg har først og
fremst lyst til å si at jeg er veldig glad for at vi har denne
debatten i Stortinget, for debatten bekrefter for meg at det
er helt nødvendig at vi klarer å ta helhetlige grep hvis vi
skal oppnå gode løsninger i Groruddalen. Vi må se sam-
menhengen mellom eiendomsutvikling og boligutvikling,
transport, helse, levekår, arealutvikling osv. Jeg er også
glad for at debatten har bekreftet at vi må gjøre alt vi kan,

(Statsråd Bjørnøy)

ulike aktører, for å få til et godt samspill mellom statlige myndigheter, ulike departementer og Oslo kommune.

Det er altså da slik at Regjeringen har bestemt at det er miljøvernministeren og Miljøverndepartementet som skal koordinere statens innsats. Det inkluderer både utvikling av programmer som jeg har skissert, og utvikling av samarbeidsformer mellom kommunen og statlige myndigheter. Jeg tror at vi her kommer til å se resultater av at vi klarer å utvikle samarbeidsformer som er litt utradisjonelle, der en våger å gå opp noen nye spor. Det inkluderer også – og det har jeg lyst til å bekrefte overfor Dørum – å vurdere hvilke strukturer som er hensiktsmessig for å oppnå det vi ønsker.

Jeg er veldig glad for at det finnes kritiske pådrivere i stortingssalen. Det er nødvendig for enhver statsråd og for enhver regjering, og jeg ser fram til å kunne komme til Stortinget og rapportere mer om de konkrete resultatene vi oppnår, og også hvordan vi i framtiden vil organisere oss for å få til gode resultater i Stortinget. Det vil miljøvernministeren være ansvarlig for på vegne av Regjeringen. Det inkluderer selvfølgelig også vurdering av statlige eierskapssystemer. Alle vurderingene skal vi ta på en god måte i tiden som kommer.

Presidenten: Sak nr. 2 er da ferdigbehandlet.

S a k n r . 3

Interpellasjon fra representanten Line Henriette Holten Hjemdal til miljøvernministeren:

«Den norske økonomiske veksten har ført til økt produksjon og forbruk. Vår livsstil fører i dag til store miljøproblemer. Avfallsmengden øker, og vi håndterer i dag ikke avfallet vårt godt nok eller hensiktsmessig. Sammensetningen av avfallet er ofte forurensende, metangass fra avfallsdeponi gir klimagassutslipp, og vi utnytter ikke godt nok restavfall til energiutnyttelse i forbrenningsanlegg. Vi trenger et større lokalt og nasjonalt engasjement for å skape gode miljømessige løsninger og heve bevisstheten om forbruk, avfall og miljø. Vi må blant annet satse på avfallsforebygging, kildesortering og gjenbruk og miljøvennlige innkjøp, og vi må i større grad bruke avfallet som en del av energiforsyningen i fremtiden.

Hvilke virkemidler vil Regjeringen ta i bruk for å redusere avfallsmengden, sikre forsvarlig behandling av avfallet og øke bruken av avfall til energiutnyttelse i Norge?»

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:04:31]: Mennesket har et grunnleggende ansvar for å forvalte skaperverket. Det gjelder naturressurser, økonomiske og menneskelige ressurser.

Naturen gir oss store muligheter, men naturen gir oss også et stort ansvar. Vi er forpliktet til å verne livsgrunnlaget vårt på en slik måte at vi overleverer kloden til våre etterkommere i minst like god stand som da vi fikk ansvar for den.

Dette er prinsipper som jeg legger til grunn for mitt politiske arbeid. Flotte ord – ja, kanskje – men de får først relevans når jeg og vi handler i konkrete saker.

Vi må alle ta miljøsensyn i det daglige. Vi produserer stadig mer avfall. Bare det siste tiåret har den årlige avfallsmengden økt med 18 pst. Hver av oss produserer nesten to tonn avfall i året. Det er enorme mengder.

I vår rike del av verden forbruker vi av felles globale ressurser i et tempo som vi ikke kan fortsette med. Vi overutnytter ressurser som ofte ikke kan fornyes eller erstattes. Mangel på ferskvann, produktive landarealer og tap av genetisk mangfold er konsekvenser av vår overutnyttning. Drivhuseffekt, klimaendringer, forurensning fra utslipp av kjemikalier og forurensning av vann og jord viser at vår aktivitet forringer naturkvaliteter som våre etterkommere trenger for å dekke sine behov.

De globale miljøproblemene kan virke overveldende, og de er det. Men vi kan starte med å ta små steg hver og en av oss. Ingen av oss kan gjøre alt, men vi kan alle gjøre noe. Vi kan begynne med å sortere avfallet, noe jeg håper alle gjør. Vi kan bruke mindre kjemikalier når vi vasker tøyet vårt. Og vi kan også kjøpe færre ting. Det er bra med gjenbruk, det skal vi fortsette med. Men som Fretex selv sier: De er blitt vår kollektive samvittighet. De får inn 11 000 tonn klær hvert år. De har ikke mulighet til å dra nytte av alt dette.

Vi vet at livskvalitet ikke vokser med den materielle evnen. I Norge er vi rike på ting, men kanskje er vi blitt fattige på tid. For mange gir det en følelse av meningsløshet. Styrelederen i «Worldwatch Institute», Øystein Dahle, sier det slik:

«Det går opp for oss nå at vi ikke er cowboyer som kan si ja takk til alt fordi materielle ressurser er uten grenser. Sannheten er at det tynne laget av jordsmonn og luft som vi lever i, er å regne som like tykt som lakken på en globus».

Ja, vi er cowboyer som kanskje må roe ned tempoet og endre våre holdninger. Jeg vet at statsråden er opptatt av dette, og derfor utfordrer jeg henne til å bidra med konkrete tiltak for å starte en holdningsendring blant oss nordmenn.

Dessverre viser all statistikk at det er vanskelig å bryte sammenhengen mellom veksten i BNP og forbruksveksten og påfølgende vekst i avfallsproduksjon. Vi trenger derfor økt fokus på avfallsproduksjon og på å forhindre at avfall oppstår. Vi må sikre at ressursene i avfallet blir utnyttet, og at avfall som ikke blir utnyttet, blir behandlet på en måte som er miljømessig forsvarlig.

Hvor store miljøproblemer avfall fører med seg, avhenger bl.a. av

- hvor mye avfall som oppstår
- sammensetningen av avfallet
- hvor mye avfall som håndteres ulovlig
- hvor mye avfall som går til sluttbehandling
- standarden på de anleggene som behandler avfallet

Jeg tror noe av det viktigste vi kan gjøre, er å redusere mengden avfall. Det kan vi best gjøre ved å forbruke mindre. Men så må vi også bruke mer om igjen og satse på gjenvinning. Ved materialgjenvinning kan materialer bru-

kes som råstoff i ny produksjon, samtidig som energiforbruket ofte reduseres i forhold til produksjon av nytt råstoff. Andelen materialgjenvunnet avfall fra husholdningene har økt fantastisk i perioden 1992–2004, med hele 40 pst. Dette er flott.

Vi ser altså at gode returordninger i kommuner og i næringslivet bidrar til at en stor andel av emballasjen gjenvinnes. Når ordningene er på plass, er det viktig å informere folk om hva som skal sorteres, og hvor det skal sorteres, slik at det blir mest mulig effektivt. Både, stat, kommune, næringsliv og miljøvernorganisasjoner må fortsette å informere om innsamling og gjenvinning av avfall. Vi vet at informasjonsvirksomhet fungerer. Avfallsselskapet FjellVAR er blitt kåret til landets mest effektive avfallsselskap. Og hva er resepten? Jo, resepten er tett og hyppig kontakt med innbyggerne og stadig å informere om hvordan avfallet skal og bør sorteres.

Deponering av avfall bidrar til de største miljøproblemene, fordi det fører til utslipp av klimagassen metan. EUs deponidirektiv krever at innen 2009 skal alt biologisk nedbrytbart avfall være redusert med 50 pst. i forhold til nivået i 1995. Tall fra Bellona viser at det går mye mer avfall til deponi i Norge enn i Sverige og Danmark. Jeg mener at deponering av avfall er å skyve problemene våre over til neste generasjon, fordi utslippene vil fortsette i lang tid framover. Jeg ber derfor statsråden vurdere å innføre deponiforbudet tidligere, kanskje allerede fra 1. januar 2008. Det vil gi mindre avfall til deponi raskere.

Det er umulig å gjenvinne eller sortere seg ut av hele avfallsproblematikken. Økt forbruk trenger ikke automatisk føre til økte avfallsproblemer, om vi sikrer et miljøvennlig og velfungerende industrielt kretsløp for reststoffer som råvarer eller brensel. Norsk Industri mener at potensialet for energiutnyttelse fra avfall er ca. 4 TWh i Norge. SFT er enig i disse utregningene. Energiutnyttelse må derfor være en viktig og nødvendig del av vår avfallspolitik. Istedenfor at avfall havner på deponi, må vi utnytte det som energi, slik at det også kan gi en kraftig reduksjon i klimagassutslippene.

Det er i dag mange som bidrar til at avfallshåndteringen skjer på en forsvarlig måte. I mitt eget fylke har vi Sarpsborg Energigjenvinning på Borregaard, som er et av de beste anleggene i hele verden. Her har man en sikker forbrenning av avfall og gjenvinning av energi. I Rakkestad ligger det også et lite gjenvinningsanlegg som leverer damp til kunder i Rakkestad sentrum. Jeg tror at vi trenger flere slike små anlegg. Men skal vi få det til, må vi gjøre noe med rammebetingelsene. De må bli bedre. Vi har nesten ikke fått ny kapasitet på dette de siste årene.

Hva må så til? Jo, jeg tror at vi må endre måten avfalls-systemet er utformet på. I dag honorerer ikke høy energiutnyttelse. Det svekker lønnsomheten for anlegg knyttet til industri med høy energiutnyttelse. Dermed forskusler vi gode alternativer til bruk av fossilt brensel i industrien. For det andre må avfallsmarkedet være mer konkurransedyktig. Dumpingen av priser til deponi må stoppes. I dag er det slik at prisdumping til deponi i Norge og gunstige eksportpriser til Sverige gjør det usikkert å satse. Vi må ha et energimarked som er mer konkurransedyktig, og jeg

tror også det trengs mer gunstige finansieringsløsninger for etablering av produksjonsanlegg og infrastruktur for fjernvarme og bruk av termisk energi i industrien.

Vår livsstil fører til store miljøproblemer. For å endre dette trenger vi et helhetlig virkemiddelapparat, og vi trenger også at det hele tiden tas nye initiativ. Jeg ber derfor statsråden og resten av Regjeringen vurdere fem konkrete tiltak, som jeg nå har ramset opp i mitt innlegg. For å gjenta disse:

- fremme konkrete tiltak som bidrar til en holdningsendring blant nordmenn om å forbruke mindre
- få høyere deponeringsavgifter og snarlig innføring av deponiforbudet
- innføre et avgiftssystem som premierer høyere energiutnyttelse
- sikre investeringer i energigjenvinningsanlegg og infrastruktur for distribusjon av varme
- sikre at det etableres en finansieringsordning også for fornybar varmeproduksjon

Statsråd Helen Bjørnøy [12:14:56]: Jeg er enig i at vi fortsatt står overfor store utfordringer på avfallsfeltet. Avfallsmengdene øker, og håndtering av avfallet har potensial til å medvirke til store miljøproblem, særlig knyttet til utslipp av klimagasser og miljøgifter. Selv om vi har kommet langt på mange av avfallsfeltets områder, er det derfor likevel behov for enkelte nye grep i avfallspolitikken.

En offensiv politikk på avfallsfeltet kan ikke bare redusere de miljøproblemene som avfallet i seg selv bidrar til. Avfallsreduksjon og gjenvinning handler vel så mye om en effektiv ressursutnyttelse, som også bidrar til å redusere miljøbelastninger fra uttak av ressurser og energiproduksjon i andre sektorer.

Regjeringen har høye ambisjoner for utviklingen på dette området, og vi vil ta aktivt grep innen alle avfallspolitikens hovedområder. For det første skal vi jobbe for å redusere avfallsmengdene. For det andre skal vi øke gjenvinningen. Og for det tredje vil vi sikre at praktisk talt alt farlig avfall får en forsvarlig behandling.

Regjeringen er spesielt opptatt av å forene en positiv velferdsutvikling med reduserte avfallsmengder og en bedre ressursutnyttelse. Det handler bl.a. om å utvikle en effektiv og framtidsrettet ressurspolitikk. Jeg vil derfor, som Regjeringen varslet i Soria Moria-erklæringen, etablere et foretak for forebygging og gjenvinning av avfall. NOU 2002:19 «Avfallsforebygging – En visjon om livskvalitet, forbrukerbevissthet og kretsløpstenkning» er sentral i dette arbeidet, og er med på å legge premissene for det nye foretaket. Vi jobber nå med å utforme hvilke mål foretaket skal arbeide mot, hvilke virkemidler det skal bruke, og hvilken organisering det skal ha. Mitt mål er at foretaket skal bidra til vesentlig å redusere den veksten vi i dag ser i avfallsmengdene.

Når det gjelder de avfallsmengdene som oppstår, vil Regjeringen også arbeide for at en så stor andel som mulig gjenbrukes. Blant annet vil vi jobbe for å påvirke flere kommuner til å gi sine innbyggere en større reell mulighet til økt ombruk.

Vi gjenvinner i dag om lag 70 pst. av avfallet. Vi har ca. 43 pst. materialgjenvinning, mens ca. 19 pst. energiutnyttes og ca. 5 pst. komposteres. For å oppnå en enda høyere gjenvinningsandel jobber vi bl.a. nå med å få på plass et forbud mot deponering av nedbrytbart avfall fra 2009. Forbudet er i første rekke et effektivt klimatiltak fordi metanutslippene reduseres når nedbrytbart avfall flyttes bort fra deponiene. Men samtidig vil forbudet kreve mer kapasitet for gjenvinning – både materialgjenvinning, biologisk behandling og forbrenning med energiutnyttelse.

Regjeringen har i tillegg varslet i Soria Moria-erklæringen at den vil legge til rette for økt bruk av vannbåren varme og etablere gode finansieringsordninger for fjernvarme og bioenergi. Dette vil også bidra til at energien i avfallet kan utnyttes bedre.

Byggebransjen representerer en av de aller største avfallsstrømmene. Regjeringen er nå i ferd med å få utarbeidet et regelverk som vil gjøre det obligatorisk for alle kommuner å kreve avfallsplaner i bygge-, rehabiliterings- og rivingsaker. Tiltaket vil legge til rette for langt bedre gjenvinningsløsninger og gi bedre kontroll med betydelige mengder farlig avfall, som PCB og kvikksølv.

Avfall som inneholder miljøgifter, utgjør en særlig utfordring. Jeg har som ambisjon å bidra til at naturen og folk får bedre beskyttelse mot miljøgifter og andre helse- og miljøfarlige kjemikalier. En forutsetning for å lykkes med dette arbeidet er bl.a. å sikre en forsvarlig behandling av det farlige avfallet, og også å redusere mengden farlig avfall som oppstår.

Vi jobber nå med en stortingsmelding om helse- og miljøfarlige kjemikalier. Arbeidet med å redusere mengden farlig avfall som oppstår, vil ha en sentral plass i meldingen. Meldingen vil bli lagt fram i løpet av høsten.

Like viktig som å forhindre at farlig avfall oppstår, er å sørge for en miljømessig forsvarlig behandling av det farlige avfallet. SFT jobber derfor nå med å videreutvikle strategien for økt innsamling og forsvarlig behandling av farlig avfall. Som en del av dette arbeidet pågår en kontinuerlig prosess for å vurdere behovet for nye tiltak og virkemiddel.

En fortsatt positiv utvikling på avfallsområdet er avhengig av annet enn gode intensjoner og hensikter. Det kreves innsats fra alle hold – ikke minst fra kommuner og næringsliv. Det er de som gjør jobben og tar de viktige beslutningene, som bestemmer den faktiske utviklingen. I tillegg til å utvikle politikken videre vil jeg derfor også jobbe med å skape et sterkt og skikkelig engasjement for miljøsaken og de gode avfalls løsningene, både blant beslutningstakere i kommuner og næringsliv og blant folk flest.

Helt til slutt har jeg lyst til å si at jeg er glad for alle de konkrete forslagene som ble lagt fram, og som er gitt til Regjeringen. Jeg lover at vi tar med oss alle disse i det videre arbeidet, og ser fram til å komme ytterligere videre i avfallspolitikken.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:22:38]: Jeg takker for statsrådets svar og også for hennes engasjement innenfor dette området.

Vi står overfor store utfordringer, som statsråden sa. Da er det viktig at vi har engasjement. Men som statsråden sa: Det vil kreve innsats både fra kommuner og næringsliv, og jeg tror også fra oss som forsamling her på Stortinget.

Statsråden sier at deponeringsforbudet er et effektivt klimatiltak når det blir innført. Det er vi enige om. Jeg håper, som jeg sa i mitt innlegg, at det er mulig av hensyn til klimaet å få endret tidspunktet for når dette deponiforbudet kan tre i kraft.

Jeg har lyst til å lese et lite dikt som passer nå når våren – kanskje også sommeren – er kommet, og som dreier seg om vårt forbruk. Det er et lite dikt som heter «Våren i fjøra»:

«På leiting i fjøresteinane.

Skal møblere husa våre,
inventar treng vi!

- Der er mitt hus og
der er ditt -

Delt opp mellom steinar,
med rekved.

Vi finn dei flottaste skattar:

Ei Zaloflaske, ein boks, eit glasskår.

Dei vaksne kallar det søppel.

For oss er det mat, servise,
hushaldningsartiklar.

Alt vi treng.

På steinbordet står ein nydeleg

fiskebolleboks

med løvetann.»

Det er gjenbruk. Vi husker det, og vi får håpe at barna våre også finner denne type søppel i fjøresteinene. Men samtidig skal vi prøve å få til at det ikke blir så mye av denne type søppel i fjøresteinene, selv om leken trenger det. Det er ved at vi sammen tar nye tak, aktive grep, som statsråden sa, at vi kan få håndtert avfallet vårt. Men jeg tror at den største utfordringen på dette punktet ligger i nye forbrenningsanlegg og i infrastruktur som kan benytte den energien som vi igjen som forbrukere trenger i et samfunn der vi dessverre bruker mer og mer energi i vårt daglige liv. Jeg tror at her har opposisjonen, deriblant mitt parti, Kristelig Folkeparti, og Regjeringen sammenfallende syn, som jeg håper vi sammen kan arbeide for, til beste for miljøet.

Statsråd Helen Bjørnøy [12:25:35]: Jeg vil også bare bekrefte det som representanten sa, at her har vi en felles interesse, både Regjeringen og alle partier på Stortinget, slik jeg både har sett og hørt engasjementet.

Bare en liten kommentar angående ønsket fra representanten vedrørende forbudet mot deponering av nedbrytbart avfall fra 2009. Jeg deler jo ønsket om å få det på plass så fort som mulig, men samtidig vet vi at vi trenger litt tid til å få det gjennomført, fordi forbudet vil kreve mer kapasitet, både for materialgjenvinning, biologisk behandling og forbrenning med energiutnyttelse. Det er for å få alle disse tingene på plass at vi også foreløpig vurderer det slik at 2009 er det mest realistiske.

Hans Frode Kielland Asmyhr hadde her overtatt presidentplassen.

Torny Pedersen (A) [12:27:00]: Jeg vil berømme interpellanten for å ha tatt opp dette spørsmålet. Det er riktig at med et økende forbruk og en økende produksjon øker også avfallsmengden. For selv om avfallspolitikken har som mål nr. 1 å redusere mengden avfall, har mengden økt med opptil 20 pst. de siste ti årene. Det er en stor utfordring hvordan vi i framtiden skal løse avfallsproblemene.

Fra først på 1990-tallet har avfallsstrømmen heldigvis snudd fra deponering til materialgjenvinning og energigjenvinning. Drivkreftene i dette mener jeg har vært statlige virkemidler og en økende profesjonalisering innenfor feltet som i hovedsak kan tilskrives de mange interkommunale selskapene som har gjort en god jobb. I min region, Salten i Nordland, har det vist seg at gode kildesorteringsløsninger med høy grad av materialgjenvinning gir høy bevissthet i befolkningen, og ikke minst hos barna. I regioner med god kildesortering viser det seg at økningen i den totale avfallsmengden er mindre, og her er det også gode resultater når det gjelder innsamlet farlig avfall. Likevel vet vi at noe av det farlige avfallet er på avveier.

Jeg er glad for at denne regjeringen vil arbeide aktivt for at alt farlig avfall får en forsvarlig behandling. Det er viktig å finne fram til enda bedre virkemidler i samarbeid med involverte aktører.

Innenfor elektrisk og elektronisk avfall har man fått meget gode systemer med høy innsamlingsgrad. Det mener jeg skyldes produsentordninger der produsent og importør har ansvaret for å få samlet inn avfallet og gi det en betryggende behandling.

Spørsmålet mitt er da: Kan vi bruke den modellen på flere fraksjoner i kategorien farlig avfall/spesialavfall? Noen vil nok protestere på det, for prisen vil bli litt høyere ved kjøp, men til syvende og sist er det forbrukeren som indirekte betaler for håndteringen av dette avfallet uansett gjennom renovasjonsavgiften.

I Norge sorterer vi opp mot 70 pst. av avfallet, og alt dette går til gjenvinning. Hos oss i nord har det vært nødvendig at den resterende delen kunne legges på deponi, noe som har medført en fornuftig pris for forbrukerne. Etter hvert som årene har gått, er også metangassutslippene blitt redusert fra disse deponiene, men vi har fremdeles noe sigevann. Det må det forskes mer på, og det må stilles krav til hva som kommer ut av dette sigevannet. Fra 2009 skal det være forbudt med deponering av nedbrytbart avfall. Den problemstillingen må vi også løse i nord. Vi har ikke mange forbrenningsanlegg der. Jeg tror det er ett anlegg for alle de tre nordnorske fylkene, og det ligger i Finnmark. Det vil neppe være lønnsomt å bygge opp mange anlegg med de avstandene vi har. Derfor er jeg glad for det som står i statsbudsjettet for i år, at for å unngå utilsiktede konsekvenser av deponiforbudet vil det bli innført en hjemmel for å gi unntak fra forbudet etter særskilte vurderinger, der det blir lagt vekt på hensynet til miljøet og distriktene.

Vi skjønner alle at dersom dette avfallet måtte bli fraktet flere titalls mil pr. dag, er heller ikke det bra miljø- og klimapolitikk. Her må vi finne løsninger som er miljøvennlige, og som samtidig ikke påfører innbyggerne store kostnader. Vi må se på både klimaregnskapet og samfunnsnyttene av dette.

Soria Moria-erklæringen har stadfestet at det skal opprettes et statsforetak for avfallsforebygging og gjenvinning under Miljøverndepartementet. Her ligger mange muligheter til offensivt å jobbe for gode avfalls løsninger som har framtiden i seg, og som passer for de ulike landsdelene.

Til slutt vil jeg nevne avfall som energibærer. Fra å være et problem vil framtidens søppel være en ressurs. Energigjenvinning, der det er mulig, er en god ressursutnyttelse og ikke minst en forsvarlig miljøpolitikk.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:32:20]: Det er prisverdig at representanten Holten Hjemdal tar opp avfallsdebatten. Det har kommet mange fine og generelle ønsker, forhåpninger og tanker om fornuftig bruk av avfall som det ikke er vanskelig å dele. Men det første som slo meg da jeg hørte at denne debatten skulle opp, var at det var rart at Kristelig Folkeparti ikke løste dette da de selv satt i regjering de siste fire årene, og sågar to og et halvt år før det. De hadde til og med miljøvernministeren de to siste årene, og da hadde de rikelig med anledninger til å løse veldig mye av det som representanten Holten Hjemdal nå etterlyser fra den nåværende regjeringen. Men nå har jo statsråd Bjørnøy sagt at det var ingenting igjen i skuffen etter at Knut Arild Hareide gikk av, så det er mulig at en må begynne fra scratch på dette området. Det får gjerne statsråd Bjørnøy kommentere.

Når det gjelder et deponiforbud og framskynding av dette, er det en nobel målsetting, men det viktigste er at vi får en avfallspolitikk som fungerer, ikke at den iverksettes raskest mulig. Hvis forbudet framskyndes til 1. januar 2008, kan vi f.eks. være sikre på at vi får et regelverk som folk overholder, og at vi ikke bare får en villveststemning i en del grisgrendte strøk der de ikke har andre alternativer enn å dumpe avfall i naturen fordi deponiene er stengt? Eller vil vi få mye mer eksport av dette avfallet til Sverige fordi det ikke fins alternativer bygd opp i Norge?

Hvordan skal vi f.eks. løse problemet med avfall i disse grisgrendte strøkene når en ikke får deponere der? Vil man bygge opp forbrenningsanlegg alle steder, eller vil vi f.eks. få en veldig stor transport av søppel over lange avstander for å kunne nyttiggjøre seg dette til gjenvinning eller forbrenning i de områdene? I mange av de kommunene jeg har reist i, er det et faktum at en skal lete ganske lenge før en finner bygningsmasser som er store nok til å kunne utnytte den varmen som kommer fra søppelforbrenning. Det er vel ikke noe poeng å forbrenne søppel bare for å fyre for kråkene?

Jeg vil derimot, som jeg sa, være konstruktiv og avventende Regjeringens arbeid i denne saken. En stortingsmelding om dette ville være veldig bra, for da får en sett ting i sammenheng. Jeg satser på at det kommer realistiske framstillinger over kostnader og ikke minst tidsdimensjoner, slik

at vi får en avfallspolitikk som fungerer helhetlig. Jeg håper ambisjonene omgjøres til gode, gjennomførbare tiltak. La meg illustrere dette med en liten bekymring: På Jæren er det et gjenvinningsanlegg som inntil nylig har tatt imot vinduer med PCB. Dette gjorde de faktisk så godt at de fikk muntlig skryt av fylkesmannens miljøavdeling da den var på besøk. Men i ettertid kom fylkesmannen på at det skal jo et eget rom til for å behandle disse PCB-vinduene. Det hadde ikke denne gjenvinningsstasjonen, og dermed ble den nektet videre mottak av PCB-vinduer. Konsekvensen er, ifølge de som ferdes mye på Jæren, at nå brennes disse vinduene der, fordi det er altfor langt å kjøre til en annen gjenvinningsstasjon og levere dem der. Gode hensikter i lovverket slår altså i hjel de praktiske konsekvensene. En liten tilleggsopplysning i akkurat denne saken er at gjenvinningsstasjonen sågar hadde søkt om å få utvidet sin bygningsmasse, men det ble trenert av kommunen. Så det er ikke bare lett for dem som driver med miljøvennlig avfallshåndtering heller. Det håper jeg at man tar hensyn til.

Helt til slutt, for å vise at opposisjonen står samlet: Jeg ble grepet av kulturinnslaget til representanten Holten Hjemdal og ble også utfordret fra bakerste benk av SV. For å vise at Fremskrittspartiet også er et kulturparti, skulle vi egentlig hatt med Kampen Janitsjar her, og så kunne jeg spilt en feiende marsj dedisert til norske renholdsarbeidere. Jeg fikk dessverre så kort varsel at jeg ikke engang fikk med meg min egen klarinett. Men jeg har skrevet et lite dikt som følger opp Holten Hjemdals oppfordring om ikke å kaste søppel i strandsonen. Det er så enkelt som følgende:

Roser er røde,
både store og små.
Kast ei søppel
på bølgen blå.

Presidenten: Nå ville nok presidenten ikke ha tillatt Kampen Janitsjar å spille i stortingssalen.

Ivar Kristiansen (H) [12:37:14]: Jeg er dessverre ikke i stand til å matche verken interpellantens eller Solvik-Olsens lyriske evner, men med litt bedre tid på meg skulle jeg nok i hvert fall ha vært i stand til å matche teksten i Solvik-Olsens strofer. Men det var ikke derfor jeg bad om ordet.

Dette er jo en interpellasjon som har mange fasetter i seg – og mange innspill. Det er jo konsekvensene eller avartene av vårt forbrukssamfunn vi egentlig diskuterer, hvordan det går når fordelingen globalt ikke blir slik som den ideelt sett burde ha vært eller kunne ha vært. Jeg tror heller ikke vi skal glemme at det ikke er mangel på innsats hver dag det er møte her i huset for å forbruke og bruke enda mer. Det presset vi har hver bidige dag for å få brukt enda mer av samfunnets ressurser, av det vi tross alt har klart å spare og legge til side for å møte fremtidige utfordringer, det minsker ikke, med de konsekvensene dette til syvende og sist har.

Jeg tror også at vi ikke skal gå i den fallgruven å gi inntrykk av at en elendighetstilstand er bildet av det som

skjer i Norge på dette området. Jeg tror faktisk vi har veldig mye vi kan være stolt av og fornøyd med i Norge på dette området. Det er utviklet veldig mye kunnskap, og vi har veldig mye teknologi ute i hele landet allerede. Men utfordringen blir jo ikke mindre av den grunn. Det betyr at det er ingen grunn til å ta seg noen hvileskjær. Jeg går ut fra at det er det som er bakgrunnen for at interpellanten tar opp dette spørsmålet i dagens interpellasjon.

Utfordringen fremover – enten vi stikker hodet i sanden eller holder oss våkne – blir å få begrepet velferdsøkning til å gå i takt med utfordringen om å redusere avfallsmengden. Jeg tror det er den veien vi er nødt til å bevege oss. Jeg tror at på dette området er vi nødt til å satse på og forske på å utvikle standardløsninger både når det gjelder avfallshåndtering, deponi og materiell, for hvordan vi skal håndtere det som er igjen etter første gangs, andre gangs eller tredje gangs forbruk. Lengre levetid og raskere resirkulering må være målet i et konsumsamfunn som vårt. Men det handler også om ikke å gjøre veien til kildesortering, deponering eller avfallshåndtering vanskeligere.

Foregående taler, Solvik-Olsen, kom med et retorisk spørsmål til interpellanten: Hvorfor gjorde ikke den forrige regjering noe? Jeg tror at hvis man hadde tatt seg det bryderi – men det har kanskje ikke vært anledning til det de siste dager – å se på hva som faktisk ble gjort, ville man se at det ble gjort ganske mye. Blant annet gjennom revidering av forurensingsloven i 2002 ble det tatt skritt som har brakt verden videre fremover på dette området, men det er fortsatt en lang vei å gå. Det å definere ansvar og gjøre det lønnsomt, ikke minst for næringslivet, å foreta kildesortering, håndtere avfall osv., er en målsetting vi må følge videre. Tilgjengelighet til avfallshåndtering er en åpenbar oppgave. Åpningstider, tilgjengelighet og muligheter for å bli kvitt avfall og få en profesjonell håndtering av dette er bl.a. veier vi er nødt til å konsentrere oss mer om, slik at det ikke bare ender opp med taler som hører hjemme i mai.

Helt til slutt, for dem som antydte at det er blitt gjort lite, vil jeg minne om at etter at flere regjeringer hadde gitt løfter om å satse på å bli kvitt 50 pst. av landets kvikksølv, bevilget faktisk den forrige regjeringen 30 mill. kr til virkemiddel for dette, ved å åpne for muligheten til håndtering av dette i Mo i Rana. Jeg ser at det ikke har kommet noen oppfølging på dette området, men det mangler ikke utfordringer her.

Heidi Sørensen (SV) [12:42:51]: Takk til interpellanten for å ha tatt opp et miljøpolitisk tema som slett ikke har stått høyt på den miljøpolitiske dagsordenen de siste ti årene. Dette spørsmålet har egentlig ikke stått på toppen av den miljøpolitiske dagsordenen siden miljøministeren het Thorbjørn Berntsen, og det begynner å bli en god del år siden.

Den situasjonsbeskrivelsen som både miljøvernministeren og interpellanten har gitt i dag, nemlig at vi er blitt bedre og bedre på materialgjenvinning, men at vi ikke har klart å gjøre noe med det som er hovedproblemet vårt, nemlig at den totale avfallsmengden fortsetter å øke er riktig. Det var situasjonsbeskrivelsen også for nøyaktig fem år siden, da

den forrige regjeringen Stoltenberg erkjente dette og satte ned et offentlig utvalg for å utrede hva vi kan gjøre for å sørge for at avfallsmengden ikke øker. Utvalget la fram sin utredning våren 2002 – det er en ganske tykk utredning med mange gode forslag til tiltak for nettopp å møte hovedutfordringen, nemlig å hindre at avfall oppstår. Dessverre har utredningen ligget i en skuff i Miljøverndepartementet, men den fikk sin gjenoppstandelse i forbindelse med Soria Moria-erklæringen, der ett av hovedforslagene fra utredningen ble tatt opp, nemlig det som statsråden refererte, om at man skal få et eget statsforetak for avfallsforebygging – noe vi i SV litt spøkefullt har kalt «å dø for Gjenova».

Det er slik at avfall er ressurser på avveie. Det er også slik at vi i Norge ikke har vært gode nok til å tenke material- og ressurseffektivitet. Jeg tror vi er blitt ganske gode etter hvert til å tenke energieffektivitet, men vi lurer oss selv hvis vi ikke også klarer å ta med material- og ressursperspektivet. Interpellanten nevnte Øystein Dahle – han bruker et bilde for å beskrive det som er utfordringen vår når vi skal utvikle kretsløpssamfunnet for framtiden. Han beskriver den utfordringen vi har globalt, som at vi må over til en romskipsøkonomi. For hvis vi ser bort fra sollyset, er jorda et lukket system. Det er ingenting som kommer til, og det er ingenting som forsvinner. Jeg husker løpesedlene vi i Natur og Ungdom delte ut på 1980-tallet, da jeg var aktiv der, da stilte vi et grunnleggende godt spørsmål som er relevant for avfallspolitikken, og det var spørsmålet: Hvor er vekk? I kretsløpssamfunnet i den jorda vi lever på, er det ingen steder som er vekk. Ting må inn i et kretsløp.

Det er blitt vanskeligere også å hindre at avfall oppstår, når det er slik at det er billigere å kjøpe seg en ny sykkel enn å reparere den gamle. Og det er fordi ting er blitt billige og arbeidskraft er blitt dyrt. Og det er en stor utfordring, som har med globaliseringen å gjøre. FN la i fjor fram den store rapporten som heter Millennium Ecosystem Assessment Synthesis Report, som nettopp tar opp fraværet av prisingen av de tjenestene naturen gir oss, men som også tar opp at vi ikke setter noen verdi på de miljøbelastningene som skjer når jomfruelig materiale tas ut i andre land, som er årsaken til at ting kan bli så fantastisk billige, fordi kostnadene skyves over på kommende generasjoner og på miljøet – og ofte på miljøet i land langt unna der disse varene blir produsert.

Interpellanten var også inne på sammenhengen mellom energi- og avfallspolitikken, og jeg følger interpellanten langt på vei. Det er et dilemma når det gjelder bioenergi – vi kan godt ta et annet ord for det: skogsavfall – om vi på en måte skal ta det som en energikilde og behandle det med støtteordninger, eller behandle det som et avfall som er et problem. Der har vi noen grenseoppganger vi er nødt til å gå gjennom, både når det gjelder sluttbehandlingsavgift og måten vi organiserer dette på.

La meg til slutt si at jeg er enig med interpellanten i at vi også trenger både nytt og videre holdningsskapende arbeid, og vi trenger støtte til det arbeidet som skjer ute i kommunene. Og jeg tror at et statsforetak, om det blir hetende Gjenova eller ikke, kan bli et viktig bidrag til å få til det under et motto om at vi skal skape økt livskvalitet med redusert ressursforbruk.

Björg Tørresdal (KrF) [12:48:15]: Vår velferd er basert på stadig økende produksjon og forbruk. Utviklingen tar ikke hensyn til at det er våre felles ressurser og vårt felles miljø vi forbruker, i et tempo som ikke kan fortsette.

Utviklingen er ikke bærekraftig. Utslipp av klimagasser, uttynning av ozonlaget, mangel på ferskvann, avskoging og bruk av giftige kjemikalier viser at naturen har nådd sin tålegrense. Vi i den rike delen av verden ødelegger det økologiske livsgrunnlaget med de miljøproblemene vår livsstil og vårt levesett fører med seg. Vi må gjøre noe med vårt forbruk slik at vi kan overlevere jordas ressurser og miljø i god stand til våre etterkommere. Og vi må fordele velferden slik at internasjonal fattigdom blir utryddet. Vi må snu utviklingen og redusere vår produksjon og bryte forbruksspiralen.

Alle slags varer skaper små eller store miljøproblemer, både når de produseres og når de havner i søpla. Det mest miljøvennlige er å sørge for at avfallsmengden blir minst mulig. Da må vi forebygge og forhindre at avfall oppstår. Det innebærer bl.a. å bruke ressursene bedre.

Vårt mål er at mengden avfall skal være lavere enn den økonomiske veksten. Innen 2010 skal mengden avfall til sluttbehandling være om lag 20 pst. av generert avfallsmengde. For å nå det målet må vi lykkes med å forbruke mindre og produsere mindre avfall. Det krever mot å sette seg høye mål for hele samfunnsutviklingen, og det vil bli krevende. Vi er rike i Norge og har høy kjøpekraft. Vi må snu utviklingen. I dette arbeidet må vi være konkrete.

For det første må vi som forbrukere bli bevisst på at ulike behov kan tilfredsstilles på andre måter enn ved å kjøpe oss nye ting. Livet blir ikke bedre jo mer vi forbruker, jo mer vi eier. Mer fritid og opplevelser er et godt alternativ til å kjøpe flere ting.

For det andre må det legges mer til rette for alternativer til nye innkjøp, både i form av brukthandel og ved bruk av reparasjonstjenester, som skredder, skomaker og elverksted.

Vi må i større grad lage produkter med lang levetid og for gjenvinning. Når vi produserer nye varer, må vi bruke av gjenvunnet materiale.

For det fjerde er det viktig å behandle avfall som en ressurs, og at det benyttes i stedet for fossil energi.

Ingen av disse tiltakene vil være mulige om vi ikke har bevisste forbrukere med kunnskaper og positive miljøholdninger. Det handler om holdninger og bevisste valg. Kristelig Folkeparti mener at det bør tas flere konkrete initiativ for å påvirke husholdningenes holdninger og atferd i en mer bærekraftig retning.

Avfallspolitikken har i stor grad dreid seg om forsvarlig håndtering av avfall. Her er mye blitt bedre, men noe gjenstår. Statens forurensningstilsyn har nylig avdekket at syv av ti avfallsdeponier har for dårlig kontroll med avfallet de tar imot. Det kan få alvorlige miljøkonsekvenser. Farlig avfall kan dermed bli plassert på deponier fordi man ikke kjenner innholdet. Statens forurensningstilsyn oppdaget i sin kontroll ulovlig mottak av farlig avfall ved 10 pst. av deponiene. En av årsakene er at regelverket om hvordan avfall skal sjekkes når det leveres, er uklart. Det

medfører en ulik praksis med å gi tillatelser hos de ulike fylkesmennene. Jeg forventer at Regjeringen foretar en presisering av lovverket, slik at farlig avfall ikke blir ulovlig levert på grunn av en slik uklarhet. Kristelig Folkeparti er glad for at vi nå også får strengere krav til å oppgi innholdet i avfallet som leveres, ved at EUs rådsdirektiv skal komme inn i norske forskrifter.

Som flere har vært inne på i dag, er avfall også en ressurs. Norge har et stort kommersielt potensial for å utnytte avfallet vårt. Det er store energireserver dersom avfall og bioenergi tas i bruk. Vi kan spare mye elektrisk kraft ved å gå over til bioenergi og fjernvarme. Det er en mulighet vi ikke bør la gå fra oss.

Energigjenvinningsanlegg basert på avfall er gode alternativer til bruk av fossilt brensel og vrir avfall fra deponi og til forbrenning. Det vil gi oss kraft som vi trenger, og det vil gi oss en større miljøgevinst. Kristelig Folkeparti ber derfor statsråden om å bidra til å legge forholdene bedre til rette for at flere gjenvinningsanlegg blir bygd, og at vi får en infrastruktur som gjør at vi kan bruke energien fra anleggene.

Randi Sollie Denstad (Sp) [12:53:30]: Det spørsmålet som her reises av interpellanten, er svært interessant. Politikken på dette området er veldig viktig for utviklingen av miljø, energi og næring i framtiden.

Statsrådets svar viser at Regjeringen ser utfordringene og har store ambisjoner og planer om grep og tiltak som vil hjelpe oss videre til å forbedre dette viktige miljøpolitiske området. Det er tydelig at det er nødvendig å fokusere på mange saker. Det er mange områder der det trengs innsats.

Vi produserer altfor store mengder avfall. Det er én side av velferdssamfunnet vårt. Senterpartiet har som utgangspunkt at den som forurenser, må betale for det. Produkter som vi i dag er storforbrukere av, og som har kort levetid, blir spesialavfall som det er ressurskrevende å behandle. Utgiftene til en forsvarlig behandling av dette avfallet må legges inn i prisen som vi betaler for produktene.

Gjenbruk og gjenvinning av avfall er spennende. Det kommer stadig nye ideer om å gjøre avfall om til verdifulle produkter. Gjenbruk er aktuelt på stadig flere områder, og stadig nye produkter der avfall er råstoff, utvikles. Mange aktører har planene klare når det gjelder produksjoner, og kommer i gang så snart de får det nødvendige håndslaget fra myndighetene, enten det gjelder godkjenning eller nødvendig kapital. Dette er flott. Det øker verdiskapingen og skaper arbeidsplasser, i tillegg til at det bedrer miljøet.

Avfallsforbrenning er en god sak for oss i Senterpartiet. Det gjør restavfallet om til en ressurs. I dag sendes store mengder avfall til Sverige. Det gir en forurensende transport og påfører oss tap av en energiresurs. Vi må ta hånd om dette avfallet i Norge, slik at transporten blir minimal, og slik at vi får utnyttet energien.

Store forbrenningsanlegg er bygd. I tettbygde strøk er dette et verdifullt tilskudd med hensyn til energi og en positiv miljøatsing. Økt utbygging av fjernvarmeanlegg er med på å legge forholdene til rette for en økt bioenergi-

satsing på dette området, i og med at infrastrukturen bygges ut og gjøres tilgjengelig for andre produsenter av bioenergi. Felles for de store anleggene er at de har ett søppelforbrenningsanlegg i tillegg til flere andre anlegg, der en benytter andre typer råstoff.

Trondheim Energiverk er et godt eksempel på en bedrift som er godt i gang på dette feltet. I dag er det et fjernvarmenett på 110 kilometer, og det leveres fjernvarme til 5 000 boenheter og 400 bedriftskunder. Det representerer 25 pst. av oppvarmingsbehovet i Trondheim. Etter den utbyggingen som nå foregår, skal det i 2007 forbrennes 170 000 tonn restavfall, som blir til varme for det offentlige og for private. Det er en kjempesatsing.

Senterpartiet vil i statsbudsjettet for 2007 fokusere på en avfallshåndtering der avfallet blir en ressurs. Det ligger merknader inne i årets budsjettinnstilling, hvor en samlet komite har som målsetting at «et antall moderne energigjenvinningsanlegg» skal bygges og stå ferdig innen 2009. Dette skal vi følge opp, og jeg har god tro på at hele Regjeringen er med på det arbeidet.

Gunnar Kvassheim (V) [12:57:09]: Det temaet som interpellanten tar opp, er svært viktig. Som statsråden redegjorde for i sitt svar, er det oppnådd betydelige resultater på dette området, men det er fortsatt mye ugjørt. Derfor kan denne debatten være med på å bringe oss nærmere de målene som det på dette området er bred enighet om.

Naturressursene er ikke utømmelige. De må derfor brukes mest mulig effektivt. Avfallspolitikken bør være utformet på en måte som fører til økt gjenbruk, resirkulering og avfallsminimering. Avfall bør f.eks. i større grad kunne benyttes som innsatsfaktor i miljøvennlig næringsvirksomhet.

Prinsippet om at forurenser skal betale, er allment akseptert i Norge. Som et resultat av dette har produsentansvar vært brukt som et virkemiddel i flere år. Etter Venstres mening bør en vurdere å videreutvikle dette til en ordning som gir enda større incentiver til å produsere på en måte som gjør resirkulering og gjenbruk enklere. En slik videreutvikling av produsentansvar vil stimulere til helhetstankegang og sette produksjon og avhending av produktene i sammenheng. I dag gjelder denne tankegangen f.eks. når en håndterer en melkekartong, men ikke for større produkter som f.eks. bygninger, som står for mye større miljøbelastning. Økt bruk av produsentansvar kan bidra til å redusere avfallsmengdene og til å utnytte ressursene mer effektivt.

Det er viktig å holde trykket oppe for å nå de målene vi har når det gjelder deponering av avfall. For det første må deponering av nedbrytbart avfall opphøre. Forslaget om å innføre deponiforbud for avfall innen 2009 må derfor ikke fravikes – det må håndheves strengt.

Våtorganisk avfall er et råstoff til produksjon av biogass og jordforbedringsmiddel. Biogass fra behandling av våtorganisk avfall er en fornybar energikilde. Det er derfor viktig at myndighetene legger til rette for utsortering av våtorganisk avfall. Dette vil også frigjøre nasjonal forbrenningskapasitet og gjøre oss bedre rustet med hensyn til deponiforbudet i 2009. SFT anslår at det etter at forbu-

det mot deponering av nedbrytbart avfall har trådt i kraft, er behov for en fordobling av norsk forbrenningskapasitet for å kunne behandle norsk restavfall innenlands. Forbrenning av avfall med energiutnyttelse er ofte en forutsetning for utbygging av fjernvarme, noe som bidrar til å øke fleksibiliteten i vår energiforsyning. Energiutnyttelse av restavfall er derfor en viktig strategi som en del av energiomleggingen i Norge.

I dag eksporteres, som flere foregående talere har vært inne på, store mengder avfall til Sverige. En del av forklaringen på det er lave svenske mottaksavgifter. Det er verken god avfallspolitikk, god energipolitikk eller god næringspolitikk å betale utenlandsk industri for å utnytte våre avfallsressurser. Et enkelt virkemiddel for å gi industrien konkurransedyktige vilkår, ville vært å innføre grønne sertifikater på avfallsenergi, beregnet etter den fornybare andelen av restavfallet som utnyttes.

Venstre ønsker å bidra til en miljøriktig og langsiktig avfallspolitikk, gjennom å etablere gode incentiåpninger og gjenvinningsssystemer.

Aud Herbjørg Kvalvik (SV) [13:01:19]: Først vil jeg takke interpellanten, som reiser en veldig viktig debatt. Takk også til alle deltakerne i debatten og til statsråden, som har kommet med gode innspill.

Dette er en viktig sak. Jeg tror det er på tide at det tas noen alvorlige grep i å løfte fram dette spørsmålet, ikke bare i denne salen, men også ute i kommunene. Vi hadde et søppelberg i 2002 på 8,8 mill. tonn avfall. Fra 1950 og fram til i dag har søppelmengden fra det private husholdet blitt femten ganger større. Det er en økning fra 25 kg til 380 kg avfall i året, som hver og én av oss kaster. Det er altså det private forbruket som øker aller mest.

Vi kjøper brødbakemaskiner, vi kjøper kaffetraktere, og vi kjøper motorgressklippere. Og fordi vi gjør så lite fysisk arbeid, både på jobben og hjemme, kjøper vi trimsykler og vektløfterutstyr for å holde kroppen i gang. Vi kjøper en haug med ting, og bytter dem ut etter kort tid fordi det kommer nye modeller – for vi har jo kjøpekraft. Vi har veldig god kjøpekraft, og vi er med på kjøpefesten alle i hóp.

Utfordringen for politikerne er: Hvordan endre atferd – hos næringslivet og i det private husholdet – i en enda mer miljøriktig retning? Vi har jo kunnskapen. Vi vet jo så mye. Og som alle deltakerne i debatten så langt har vist: Vi har utrolig god innsikt i denne problematikken.

Så: Hvor vender vi oss hen? Jeg skal tillate meg å nevne et par gode eksempler fra Sør-Trøndelag fylke, der jeg bor. To bedrifter der har tatt miljøutfordringene virkelig på alvor. En bedrift i Bjugn kommune, i Lysøysund, tar avfall fra fiskeindustrien og omdanner lakseoljen til drivstoff for dieselmotorer. Rett nok dekker det ikke mer enn en halv prosent av behovet i Norge, men det er fordi vi kjører utrolig mye bil og trailer i Norge. Jeg tror også det er mulig å ta avfall fra slakteindustrien, altså kjøttindustrien, og omdanne det til drivstoff. Bioenergi fra skogen har vi snakket om. Det bør det jobbes videre med. Vi har naboer i øst som har gått foran med et veldig godt eksempel. En annen bedrift i Sør-Trøndelag som jobber godt med mil-

jøet, er HÅG. De lager stoler og bruker f.eks. brus korker til stolbein. De har miljøet øverst på bestillingslisten når designerne skal lage nye produkter, og de begrenser antall komponenter slik at det skal være enkelt å ta en gammel stol fra hverandre og bruke materialet på nytt.

Det finnes altså mange gode eksempler, og vi vet hva vi gjør. Men hva får oss til å handle riktig når vi står der i butikken og skal gjøre våre valg?

Jeg vil tillate meg å komme med en liten personlig sak. Det var en dame her som nevnte et dikt fra fjæra – det var vel interpellanten. Jeg er såpass voksen at jeg vokste opp i fjæra, med en appelsinkasse av tre med to rom, fylt med Zalo-flasker og forskjellige greier fra sjøen. Jeg lekte der og hadde ikke noe dataspill i nærheten. Jeg lekte med disse sakene mens mor og far bedrev matauk med kasteslukstanga. Det kan være en slags romantisering, men jeg tror kanskje vi skal ønske oss foreldre som tar med seg barna ut i naturen og ser alternative underholdnings- og lekearenaer til dem de har i dag.

Det er litt av dette det handler om, det å få de rette holdningene hos folk. Der har vi f.eks. god hjelp i en organisasjon som Grønn Hverdag, som jeg mener kan gjøre en fabelaktig jobb for oss i framtiden.

Statsråden har sagt mye bra. Jeg håper vi kommer i mål med alt det som står i Soria Moria-erklæringen, for der har vi muligheter. Vi må bli enige om at vi løfter den høyt fram.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [13:06:10]: Jeg er glad for denne debatten, og også for den enigheten som debatten har vist. Debatten dreier seg litt om – for å si det i én setning – hva vi gjør i dag for morgendagens samfunn, hvilket perspektiv vi ser det i, og også hvilke konkrete endringer vi gjør.

Representanten Torny Pedersen var inne på dette med farlig avfall, og der tror jeg at på noen områder har vi en utfordring. Jeg har lyst til å henlede oppmerksomheten på spesialavfall fra sykehusene. Det er en sak som nå ligger hos SFT, men som det er på høy tid at vi finner en løsning på. Det er avfall av en slik karakter at det trenger en helt spesiell behandling, og det bør vi som nasjon ha en ordning på.

Representanten Solvik-Olsen utfordret meg og spurte hvorfor vi ikke gjorde noe med det selv i regjering. Hvis han leser stortingsmeldingen om rikets miljøtilstand, vil representanten se at mye er gjort. Men jeg tror, på dette området som på en del andre områder, at både gulrot og pisk må brukes. Jeg tror at vi skal ha gode ordninger som legger til rette for at vi vil legge om, men noen ganger må vi også ha et lite ris bak speilet hvis vi ikke legger om ordningene. Derfor har jeg utfordret statsråden nettopp i forhold til deponiforbudet. Jeg ser hennes innvendinger, men jeg ønsker likevel å se om det er mulig å gå litt raskere fram, med hensyn til de utfordringer vi her står overfor.

Representanten Sørensen var historisk og begynte med Thorbjørn Berntsen. Ja, jeg husker hans engasjement. Det engasjementet er det vel på tide at vi alle tar innover oss og også handler konkret ut fra, og at vi får til noen endringer med det samme engasjement som han hadde, og med

bakgrunn i den politikken han stod for. Jeg tror at det er viktig for at vi skal få et morgendagens samfunn som er bedre enn det vi har i dag.

Jeg har i denne interpellasjonen hatt tre ting i fokus: forbruk, avfall og energi. Jeg tror at hvis vi håndterer disse områdene på en god måte, vil vi få en positiv velferdsutvikling som er i overensstemmelse med miljøets tålegrense. Men dette må håndteres på en konkret måte og også på en forpliktende måte, både i forhold til våre forbruksvaner, i forhold til vår håndtering av avfall og i forhold til de energiressursene vi har.

Til slutt vil jeg si at jeg er glad for at statsråden har sagt at hun tar med seg mine konkrete forslag til Regjeringen. Så vil hun på et senere tidspunkt sikkert komme tilbake med en tilbakemelding.

Statsråd Helen Bjørnøy [13:09:40]: Jeg er glad for at representanten Holten Hjemdal gjennom interpellasjonen har invitert til en dialog om avfallspolitikken.

Debatten har bekreftet at det er stor enighet om de grepene som Regjeringen legger opp til, og at det er stor tverrpolitisk støtte for dem. Jeg vil igjen understreke at jeg vil ta med meg i det videre arbeidet ikke bare de forslagene som er kommet, men også henstillingen til Regjeringen, for å få en så god avfallspolitikkk som overhodet mulig i framtiden.

Jeg skal ikke gjenta ulike deler av de avfallspolitiske grepene som vi har tatt, og som jeg har nevnt tidligere, men jeg har lyst til kort å understreke tre ting helt til slutt.

Det ene er at jeg har lyst til å understreke nødvendigheten av holdningsskapende arbeid, som representanten Holten Hjemdal var inne på. Jeg tror at vi her er i berøring med et felt som krever både pisk og gulrot, men som også krever verdivalg hos den enkelte innbygger i vårt eget land. Der ligger det holdningsskapende arbeidet helt sentralt.

Det andre jeg har lyst til å understreke, er at veksten i avfallsmengden kanskje er den aller største utfordringen vi har, og at Regjeringens opplegg nå, med et nytt foretak hvor en nettopp skal jobbe med forebygging og gjenvinning, kan gi oss muligheter til å møte denne utfordringen på en ny og enda mer resultatorientert måte.

Det siste som jeg vil nevne, er spørsmål knyttet til at det blir eksportert avfall til Sverige. Jeg er opptatt av at vi skal ha systemer som gjør oss i stand til å ta hånd om det meste av avfallet vårt selv. Jeg er også opptatt av det som flere av representantene har vært inne på, at vi skal utnytte avfallet slik at vi også har mulighet til å få mer energi fra avfall i Norge. Det har tradisjonelt vært slik at rammevilkårene for avfallsbasert energiutnyttelse har vært bedre i Sverige, men det er altså på vei til å endre seg. Det foreligger et forslag i Sverige om å innføre avgift på forbrenning av avfall fra 1. juli i år, og det vil også være med på å jevne ut rammebetingelsene og forskjellene mellom Norge og Sverige.

Presidenten: Dermed er sak nr. 3 ferdigbehandlet.

S a k n r . 4

Forslag fra stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 4. mai 2006 (jf. Innst. O. nr. 41):

«Stortinget ber Regjeringen foreta en bred evaluering av offentleglova ikke senere enn fem år etter at loven er vedtatt iverksatt. Temaer som må evalueres er blant annet lovens virkeområde, formålsparagrafen, lovens unntaksbestemmelser, praksis for klage, praktiseringen av meroffentlighetsprinsippet og hvordan loven praktiseres med sikte på eventuelle nødvendige korreksjoner for å oppfylle lovgivers intensjon.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2086)

S a k n r . 5

Forslag fra stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 4. mai 2006 (jf. Innst. O. nr. 41):

«Stortinget ber Regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om innsyn i forhold til hva private og offentlige organisasjoner og stiftelser mottar av offentlige midler, og hvordan slikt innsyn skal skje. Slikt innsyn skal kun gjelde hva man mottar av offentlige midler og hvilken offentlig instans man mottar slike midler fra.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2087)

S a k n r . 6

Forslag fra stortingsrepresentant Gunnar Kvassheim på vegne av Venstre oversendt fra Odelstingets møte 4. mai 2006 (jf. Innst. O. nr. 41):

«Stortinget ber Presidentskapet fremme forslag som sikrer fullt innsyn i stortingsgruppenes regnskap i samsvar med offentlighetsprinsippet, som nå gjennom revisjon av offentlighetsloven gjøres gjeldende på flere områder.»

Gunnar Kvassheim (V) [13:15:08]: Stortinget er nå i ferd med å fullføre behandlingen av offentlighetsloven, som i sin nye form vil legge til rette for åpenhet på en rekke nye områder. Det legges òg stor vekt på at en skal stimulere til meroffentlighet, slik at det blir innsyn i stadig større deler av forvaltningens arbeidsområde. Det er det bakteppet vi har når vi nå diskuterer og det den senere tid har vært debatt rundt spørsmålet om åpenhet knyttet til regnskapene til stortingsgruppene.

Vi i Venstre mener det er svært viktig at stortingsgruppene og Stortinget, som ikke er omfattet av offentlighetsloven, viser vei og viser den vilje til meroffentlighet og åpenhet som vi forventer at forvaltningen skal vise på stadig flere områder. Vi mener òg det er viktig med åpenhet rundt de midlene som går til stortingsgruppene, for å legi-

timere disse støtteordningene. Det skal være fullt innsyn i politikernes rammevilkår, og en skal ikke lure på hva det er en ikke vet.

Venstre har som eneste stortingsgruppe valgt å praktisere full åpenhet knyttet til stortingsgruppens regnskap. Det har vært uproblematisk både når det gjelder arbeidsbelastning og innvending knyttet til personvern, som en har hørt noen har framført i den offentlige debatt, og som for øvrig alltid er klassiske innvendinger brukt på offentlighetsprinsippet på andre områder der det anvendes. Vi har fremmet et forslag der vi ber Presidentskapet komme med et opplegg som sikrer fullt innsyn i stortingsgruppens regnskap. Selvsagt vil personvern hensyn bli ivare tatt her, slik det blir der offentlighetsloven gjelder og sikrer innsyn.

Da Venstre valgte å åpne sine regnskap, svarte de andre partiene nei, det var ikke behov for endringer, større åpenhet, enn det som var praksis. En la vekt på i det felles tilsvaret partiene hadde, at dette ønsket en å styre med selv. Dette ble for SVs parlamentariske leder, Inge Ryan, kombinert med vektlegging av praktiske innvendinger, i tillegg til at han overfor VG sa at hans erfaringer med nettopp VG var en del av bakgrunnen for hans skepsis. Denne situasjonsbestemte argumentasjonen gir svært dårlig signaleffekt til andre som nå skal møte en offentlighetslov hvor det blir oppfordret til å vise åpenhet og praktisere meroffentlighet.

Det vi har fått illustrert under debatten om åpenhet rundt regnskapene, er at åpenhet virker. Det som for en uke siden var en klar avvisning av at det var behov for endringer, behov for økt åpenhet, har nå resultert i at flere er i ferd med å justere sine standpunkt.

Nå er det som var et forslag en ikke ønsket å gå inn på, blitt et unødvendig forslag, fordi en allerede arbeider med et tilsvarende mål, nemlig å få større åpenhet. Denne snuoperasjonen kan en enklest se på SVs håndtering av dette. Det startet med et nei til behov for endringer. Så var det en fase i midten der en sa en ønsket åpenhet og var helt på linje med Venstre. Og så har en til slutt fått klarlagt at det var nettopp SV som tok initiativet til dette felles brevet som slo fast overfor VG og andre at en ikke ønsket å medvirke til endringer på dette området; den praksis som var, var tilfredsstillende. I dag har SV mulighet til å avklare hva som er partiets standpunkt, og hvis det er slik at en er enig med Venstre, er det naturlig å stemme med Venstre.

Jeg registrerer med tilfredshet at stortingspresident Jagland i dag sier til VG at han har stor forståelse for krav om økt åpenhet – altså en forståelse som ikke kom til uttrykk i det fellesbrevet partiene hadde for noen dager siden. Han sier videre at han ser for seg det samme systemet som hos sentraladministrasjonen, nemlig at offentligheten får innsyn i det man ber om. Det er nettopp det som er Venstres forslag, og jeg har den forventning at den senere tids debatt fører til at det blir bred tilslutning til det forslaget vi har fremmet for votering.

Carl I. Hagen (FrP) [13:20:02]: Jeg hilser velkommen en debatt om stortingsgruppens rolle og hva stor-

tingsgrupper egentlig er. Det er kanskje på tide at vi får avklart en del spørsmål, også av juridisk karakter.

Slik jeg ser det hittil, er stortingsgruppene private grupper mer enn en del av sentraladministrasjonen i landet. Den debatten som har versert i pressen, har bl.a. medført at Presidentskapet har besluttet å få utarbeidet et regelverk for bruk av de penger som Stortinget bevilger til stortingsgruppene. I det øyeblikket Stortinget har bevilget penger til stortingsgruppene, er det ikke lenger skattebetalernes penger, men stortingsgruppens penger.

Stortingsgruppene er også juridiske enheter, idet de har arbeidsgiveransvar. Stortingsgruppene er arbeidsgivere med hver sine personalpolitiske holdninger. Jeg tror det ville være relativt uvanlig hvis konsernsjefen i Statoil blandet seg bort i personalpolitikken i Norsk Hydro. På samme måte er det og bør det være den enkelte stortingsgruppe som selv avgjør sin personalpolitikk, fastsetter sine lønninger og lønssystemer, fastsetter sine juridiske arbeidsavtaler med sine ansatte. Det at Venstre, eller for den saks skyld stortingspresidentens partigruppe, skulle blande seg inn i Fremskrittspartiets stortingsgruppes indre anliggender hva gjelder lønsvilkår og personalpolitiske vilkår, er for meg fullstendig fremmed, like fremmed som at Norsk Hydro skulle blande seg inn i personalpolitikken i Statoil.

Hvis man ønsker å gjøre endringer i de bestående systemer, f.eks. – som Gunnar Kvasheim indikerer – gjøre stortingsgruppene til en del av sentraladministrasjonen, er det ganske mange andre lover og regler som man da også kan vurdere om skal gjøres gjeldende. Jeg aksepterer det. Under ingen omstendigheter aksepterer jeg at man skal gi tilbakevirkende kraft for eventuelle endringer i systemene. Jeg er altså helt åpen for å drøfte endringer i systemene for fremtiden, men da må det være for fremtiden, og ikke med tilbakevirkende kraft. Jeg går ut fra at Venstre, som det partiet som hadde vesentlig konstitusjonell tenkning tidligere, er enig i at man ikke kan gjøre noe med tilbakevirkende kraft. Men en diskusjon om å se på dette har jeg ingenting imot.

Jeg synes det ville vært interessant å få den juridiske avklaringen av hva en stortingsgruppe egentlig er – om den skal være det samme som andre som eventuelt får bevilgninger, med et tildelingsbrev hvor det står hvilke forutsetninger og hvilke regler som skal gjelde bl.a. for bruken av bevilgningene. I dag er det som kjent ikke noe regelverk, bortsett fra at en del pressefolk går rundt og tror at det er et regelverk, hva det ikke er. Hvis man vil lage et regelverk, er jeg åpen for å delta i det, men det kan ikke gis tilbakevirkende kraft.

Jeg er glad for at Presidentskapet har besluttet at vi skal få utarbeidet et regelverk for bruken av midler som bevilges til stortingsgruppene, slik at man kan slippe ubehaget ved at det er enkelte som oppkaster seg selv til å mene hva andre grupper bør gjøre i personalpolitiske anliggender.

Gunn Berit Gjerde (V) [13:24:23]: Det er viktig for eit demokrati at det er openheit rundt det. Det er faktisk grunnleggjande for demokratiet vårt at folk har innsyn i dei sakene dei skal ta stilling til.

Eg forstår ikkje heilt argumentasjonen til representanten Hagen, som på den eine sida ikkje forstår at det skal gjelde nokre reglar – det er private grupper som ein ikkje skal blande seg inn i – og på den andre sida seier han er glad for at det skal kome reglar for stortingsgruppene. For meg er det ikkje noka motsetning mellom at stortingsgruppene skal styre sjølve og ikkje vere ein del av administrasjonen, og at det skal gjelde faste reglar for korleis desse pengane skal brukast. Det er heilt naturleg at det ved tildelinga òg følgjer eit skriv med til dei andre som får tildelt pengar frå det offentlege, om kor desse pengane skal brukast. Eg er glad for den debatten som har kome, og at det vert ei klargjering av dette, slik at dei som skal bruke pengane, ikkje vert redde for å gjere feil, og dei som skal sjå på det utanfrå, kan vere trygge på at desse pengane vert brukte til det som dei var tenkt til – til å auke demokratiet vårt.

Så ser eg òg at denne saka har skapt, og er med på å skape, politkarforakt. Er det noko vi ikkje treng i det norske samfunnet no, så er det meir politkarforakt. Eg trur den einaste måten å arbeide mot det på, er å få full openheit rundt både det vi brukar pengane til, og korleis det skal gjerast. Openheit har aldri vore skadeleg i kampen for demokratiet.

Odd Einar Dørum (V) [13:26:31]: Først en randbemerkning. Jeg er veldig glad for at Venstre og Fremskrittspartiet kommer til å stemme sammen om stor åpenhet i forbindelse med offentlighetsloven ved votering senere i dag.

Så til saken i dag. Jeg er for det første veldig glad for at representanten Hagen nå åpner for at vi skal kunne være åpne. Så var det noe ved det han sa, som fikk meg til å ta ordet for en refleksjon. Min refleksjon ved å være stortingsrepresentant er at det ikke er det samme som at jeg møter på generalforsamlingen i Hydro. Min refleksjon som stortingsrepresentant er at jeg er tillitsvalgt for norske borgere. Jeg er borgernes representant, og det blir noe annet enn at jeg er aksjonær, kunde eller klient. Det er en prinsipiell holdning jeg har til hele vårt folkestyre, og til det å være folkets tjener i så å si ytterste forstand. Jeg er veldig glad for at man får en debatt om hvordan vi skal ha åpenhet om det, for det tror jeg er helt nødvendig.

Jeg vil bare konstatere at da representanten Sponheim i sin tid når det gjaldt partiene, fikk gjennomslag for det forhold at gaver til partiene nasjonalt skulle bli kjent, og jeg selv deretter som representant for Venstre i Oslo kunne bidra til at gaver til partiet lokalt også skulle bli kjent, var det et skritt for åpenhet. Jeg hilser velkommen at vi får en debatt i forlengelsen av det forslaget som representanten Kvasseheim har presentert, som gjør at vi kommer disse viktige skrittene videre rundt Stortingets arbeid. Det finnes andre lands parlamenter og folkevalgte forsamlinger hvor man nettopp har denne krystallklare åpenheten. Det er det landskapet vi alle må finne oss i å leve med, når vi først skal forvalte tillit i et demokrati.

Gunnar Kvasseheim (V) [13:28:24]: Først vil jeg takke representanten Carl I. Hagen for at han deltar i debat-

ten. Det hadde jeg håpet at representanter fra alle partier hadde gjort, for å klargjøre sitt syn.

Hagen sier at jeg synes å ha den oppfatningen at en stortingsgruppe skal likestilles med sentraladministrasjonen. Det mener jeg ikke. Offentlighetsloven gjelder sentraladministrasjonen. Den gjelder ikke for Stortinget, og den gjelder ikke for stortingsgruppene. Men vi kan likevel lage regler som legger til rette for åpenhet rundt stortingsgruppenes arbeid. Det å ønske åpenhet betyr ikke at en ønsker å styre, og det betyr ikke at en fra ett parti skal legge føringer eller ha meninger om hvordan en håndterer ressursene i et annet parti.

Når jeg nevnte sentraladministrasjonen, var det fordi stortingspresident Jagland i dag overfor VG sier at han ønsker den typen åpenhet i Stortinget som det er i forhold til sentraladministrasjonen. Jeg registrerer at visepresident Hagen ikke er beredt til å konkludere så klart som stortingspresident Jagland gjør, men er åpen for å ta en vurdering av hva som bør være rett politikk på dette området videre.

Jeg er glad for at Presidentskapet skal se på regler for bruk av pengene. Det vi ønsker å få et vedtak om, er at Presidentskapet skal legge til rette for fullt innsyn i bruk av pengene. Jeg er de senere dagene og gjennom debatten i dag blitt styrket i min tro på at det er et viktig forslag. Når jeg har vært i debatt med representanter fra SV, har de sagt at dette forslaget fra Venstre er unødvendig, fordi det Presidentskapet nå skal legge opp til, er nettopp det vi ønsker. Det er SVs begrunnelse for å gå imot vårt forslag, mens Carl I. Hagen sier at alternativet til vårt forslag, altså det Presidentskapet skal gjøre, er en vurdering hvor konklusjonen er mye mer åpen. Så derfor forventer jeg at de som mener det samme som Venstre, som synes det er viktig at denne føringen legges til grunn for Presidentskapets arbeid, slutter opp om forslaget.

Olav Gunnar Ballo (SV) [13:30:59]: Dette er på mange måter en gjentakelse av debatten som fant sted i Odelstinget i forrige uke, i forbindelse med at Venstre fremmet forslaget.

Fra SVs side har vi understreket at vi ønsker mer-offentlighet. Vi har vært opptatt av at vi skal ha en ny offentlighetslov, og at den på noen områder gjerne kan gå lenger ved at man utvikler loven underveis. Vi har også understreket betydningen av at Stortinget for egen del har klare kjøreregler knyttet til regnskapene og bilagene til regnskapene.

Jeg vil repetere at det allerede før Venstre fremmet dette forslaget, var klart at Presidentskapet skulle ha til behandling gjennomgang av regnskapene og premissene for bruk av midlene som Stortinget bevilger til de ulike stortingsgruppene. Det hadde Presidentskapet klargjort allerede i februar i år. Så er det slik at da Venstre fremmet sitt forslag, hadde SV klargjort at man i tillegg ønsket en gjennomgang i Presidentskapet i forbindelse med den gjennomgangen som allerede var bebudet omkring regler for regnskapene og bilagene til regnskapene, i den hensikt å forsøke å få en felles praksis i de ulike stortingsgruppene.

I tillegg, fordi SV positivt støtter det som jeg oppfatter er Venstres intensjon, nemlig meroffentlighet og krav til offentlighet omkring partienes økonomi, spurte vi om formuleringen i Venstres forslag når det gjelder fullt innsyn, var bokstavelig å forstå. Vi sa at det her vil være personvern hensyn som tilsier at det vil være bilag det ikke vil være naturlig å offentliggjøre. Jeg brukte som et konkret eksempel i et spørsmål til Lars-Henrik Michelsen fra Venstre at det f.eks. kan være representanter som må avbryte sin reise fordi de blir syke, kanskje mentalt syke og må gå til psykiater, og så ligger det i et bilag. Mener Venstre bokstavelig med fullt innsyn at også de bilagene skal offentliggjøres? Det representanten Lars-Henrik Michelsen i sitt tilsvaret til replikken sa, var:

«Media har også et moralsk ansvar, og jeg tror at de når de får innsyn, også vil vurdere om det er sterke menneskelige hensyn, personvern hensyn, å ivareta når de skal slå opp hvordan partigruppene bruker pengene sine.»

Det er klart at SV, som på den ene siden er opptatt av full offentlighet der offentlighet er naturlig, men som også opptatt av personvern hensyn når opplysningene er av en sånn karakter at det egentlig dreier seg om journalopplysninger, ikke kan være med på å støtte forslaget fra Venstre når Venstre selv understreker at ingenting skal unntas fra offentligheten, heller ikke opplysninger som man av personvern hensyn ikke skulle offentliggjort. Dette har vi gitt som begrunnelse for at vi ikke kan støtte dette forslaget, hvis det ikke blir gjort om til et oversendelsesforslag. Men intensjonen hos Venstre, nemlig at man skal sikre meroffentlighet, har vi vært enig med Venstre i hele tiden.

Det jeg synes er synd, er at Venstre søker å forlenge denne debatten ved å så tvil om andre partiers intensjoner, også når de i prinsippet er enig med Venstre, men er opptatt av å balansere de to hensynene – hensynet til full offentlighet, der det er naturlig, og hensynet til personvernet, når det faller naturlig. Jeg synes Venstre nå skal la resten av den debatten ligge, for denne saken er ikke lenger tjent med dette. Det blir en skikkelig runde i Presidentskapet. Man får saken tilbake i stortingsgruppene. Og det som er intensjonen til Venstre, er vel ivarettatt.

Svein Roald Hansen (A) [13:34:48]: Det er vel et særtrekk ved politisk debatt at jo vanskeligere det er å finne gode grensesnitt mellom ulike hensyn som må avveies mot hverandre, og jo mindre den reelle avstanden egentlig er mellom synspunktene, jo mer dramatisk kan det høres ut når vi diskuterer det. Jeg lurte på om dette er en slik sak.

Jeg tror det er nyttig å få regler for bruk av bevilgningene til gruppene, slik at man unngår å så tvil om hva som er innenfor og hva som er utenfor det å bruke midlene til parlamentarisk arbeid. Det skaper ryddighet.

Så er det diskusjon om regnskapene skal være åpne. Ja, regnskapene er jo åpne i dag, så vi diskuterer på hvilket nivå regnskapene skal være åpne. Representanten Dørum sa at han var tillitsvalgt for det norske folk. I den funksjonen må vi som representanter nok finne oss i at man kan titte oss nøyere etter i kortene enn det folk flest skal måtte

være utsatt for som ansatt. Det er riktig. Nå nevnte Ballo noen eksempler hvor vi kanskje kan diskutere om det er rimelig at vi skal overlate til pressens skjønn om det blir offentlig eller ikke. Men vi har også i stortingsgruppene et betydelig antall ansatte, og de er ikke tillitsvalgte for det norske folk. De må ha krav på det samme personvern som andre ansatte har. Det er ingen tvil om at hvis vi skal ha åpenheten ned på bilagsnivå, kan mye komme fram om de ansatte. Det kan f.eks. være påleggstrekk, det kan være sykdomstilfeller, og det kan tenkes andre ting. Jeg synes det er lite rimelig at det å arbeide her i Stortinget, selv om det er et spesielt hus, skal medføre at man utsettes for dette fordi vi av frykt for å bli mistenkt for å ville skjule noe, eller ikke ville åpne opp, ikke tør å finne et skjæringspunkt som balanserer de ulike hensyn. Dette er også et hensyn som må tas med i betraktningen. Jeg vet ikke om Venstre i sitt forslag, der de bruker uttrykket å sikre «fullt innsyn i stortingsgruppens regnskap i samsvar med offentlighetsprinsippet», har ivarettatt bl.a. det hensynet.

Berit Brørby (A) [13:37:41]: Fra Arbeiderpartiets side kommer vi til å ta et initiativ i Presidentskapet for å utarbeide et mer detaljert regelverk for de regnskapene som partigruppene skal levere til Presidentskapet. Det betyr at det blir større innsyn også for media i framtiden.

I et av de utvalgene som jeg ledet for noen år tilbake, brukte vi mye tid på å diskutere begrepet «stortingsrelevant arbeid», altså i forbindelse med den økonomiske støtten som gis til gruppene. Det står helt klart at tilskuddene kun skal brukes til «stortingsrelevant arbeid». I ettertid, når det nye systemet nå har virket noen år, ser vi at dette kan tolkes forskjellig, og at det anvendes forskjellig fra partigruppe til partigruppe. Derfor er det etter vår vurdering nå behov for å ta et initiativ til å få et mer detaljert regelverk og en annen detaljeringsgrad.

Så bare en kommentar til kravet om fullt innsyn: Der deler jeg det synet som flere av de andre representantene her har sagt at de har, at fullt innsyn ikke kan være slik å forstå at det er hensiktsmessig å dele ut bilag til media. Vi har ansvar for store partigrupper med mange ansatte, og de ansatte, og alle, har krav på samme personvern, enten man arbeider i Stortinget eller man arbeider i en hvilken som helst annen bedrift, og for den saks skyld i en mediebedrift.

Dette er de initiativene Arbeiderpartiet kommer til å ta. Derfor mener vi at det forslaget som nå er til behandling i sak nr. 6, og som er fremmet av Venstre, i grunnen er et unødvendig forslag. Det er ingen tvil om at dette kommer til å bli tatt opp i Presidentskapet. Derfor bør henstillingen til Venstre være: I stedet for å få forslaget nedstemt, så oversend det! Det er i hvert fall en henstilling fra oss.

Inge Lønning (H) [13:40:06]: Det er viktig at det er en helt klar og omforent forståelse av forholdet mellom Stortinget og partigruppene. De midlene som stilles til rådighet for partigruppene, er bevilget av Stortinget, som alle andre bevilgninger i dette land.

Når enkelte medier, som f.eks. VG, i et oppslag i dag, er opptatt av at størrelsen på bevilgningene til partigrup-

pene har utviklet seg i retning av betydelig økning, er det jo viktig å ha med i bildet hva som er grunnen til det. En av de viktigste grunnene er at vi for en del år tilbake overførte arbeidsgiveransvaret for et betydelig antall ansatte som var ansatt av Stortinget og i Stortinget, til partigruppene, slik at det i dag er partigruppene som har arbeidsgiveransvaret for disse. At det selvfølgelig medfører at det beløp som bokføres på partigruppens konti, blir tilsvarende høyere, er selvsagt og burde ikke gi grunn til sensasjonsoppslag.

Samtidig er det viktig at ikke minst vi folkevalgte selv holder styr på forholdet mellom Stortinget og partigruppene. Når det kan sies som det ble sagt på åpen skjerm i et debattprogram for en tid tilbake, at det er partigruppene som er arbeidsgivere for de folkevalgte, tyder jo det på en ganske alvorlig begrepsforvirring. Partigruppene er arbeidsgivere for ansatte rådgivere og kontorpersonale, men selvsagt står ikke de folkevalgte i noe arbeidstakerforhold til partigruppene. Det skulle bare mangle! Det ville jo være loddrett på kollisjonskurs med Grunnlovens bestemmelser.

Når det gjelder spørsmålet om graden av åpenhet om regnskaper og innsyn i regnskaper, er jeg enig med dem som reserverer seg mot den tolkningen av Venstres forslag at fullt innsyn skulle innebære at man så å si løpende bokfører for åpent Internett eller andre størrelser, og at det automatisk skal være innsyn for gud og hvermann i bilagene til regnskapene. Det ville være en meningsløs form for offentlighet, og heldigvis er det ingen som praktiserer offentlighet på den måten.

Det som er en rimelig forståelse, er naturligvis at man burde etablere et regelverk som er felles for alle partigruppene, og som det er enighet mellom de parlamentariske lederne og Presidentskapet om er et hensiktsmessig regelverk, og at man så etablerer en felles revisorordning. Det er på mange måter den viktigste garantien for at midlene forvaltes på en forsvarlig og korrekt måte. I dag er systemet slik at den enkelte partigruppe selv leier inn en revisor, det blir naturligvis ikke noen enhetlig form for revisjon på den måten.

Jeg har ikke noen forhåndsoppfatning av hvor langt Presidentskapet skal gå i retning av å detaljere regelverket, for det er et hensiktsmessighetsspørsmål. Men det som er viktig, er at man har et regelverk som alle er enige om, og at man har en felles revisor som ser til at regelverket blir fulgt på nøyaktig samme måte av samtlige partigrupper. Da mener jeg at Stortinget med god samvittighet kan si at vi praktiserer en sunn form for offentlighet, som både statsforvaltningen og for den saks skyld private bedrifter også praktiserer.

Inge Ryan (SV) [13:44:43]: Representanten Olav Gunnar Ballo redegjorde for SVs syn på en god og grundig måte, så jeg skal ikke gjenta det. Men siden representanten Kvasseheim brukte litt tid på undertegnede, synes jeg det er naturlig at jeg tar ordet.

Det har seg slik at denne saken startet, i hvert fall fra min side, med at vi i lengre tid har diskutert hvordan vi skal få et regnskap som det er enklere for både offentlig-

heten og andre å få tilgang til. Det er ikke noen ny sak hos SV. Men så kom det da et spørsmål om vi kunne levere ut bilagene rått til en avis. På det spørsmålet svarte jeg nei. Vi kunne ikke levere ut bilagene rått til en avis, nettopp med den begrunnelsen Olav Gunnar Ballo og andre helt rett har pekt på, at dette inneholder såpass mange opplysninger som det rett og slett vil være feil å levere ut, av hensyn til personvern og andre ting. La meg bare presisere at det betyr ikke at SV ikke ønsker åpenhet. Vi ønsker både åpenhet rundt regnskapene og en mye mer enhetlig og kanskje mer detaljert måte å presentere regnskapene til de ulike stortingsgruppene på. Derfor har vi sendt over et brev til Presidentskapet om at vi ønsker at Presidentskapet skal gjennomgå dette. Nå kan det kanskje vise seg noe unødvendig, fordi Presidentskapet allerede var i gang med det. Men vi er i hvert fall glad for at den gjennomgangen kommer, og at vi faktisk får regnskaper som blir litt enklere å lese, og som blir mer enhetlige for alle gruppene i Stortinget.

Presidenten: Gunnar Kvasseheim har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Gunnar Kvasseheim (V) [13:46:38]: Det er i dag full åpenhet i henhold til offentlighetsloven f.eks. i kommunesektoren. Personvernensyn ivaretas slik at det reflekteres når dokumentene begjæres for innsyn. Det er den samme ordningen vi ser for oss når det gjelder stortingsgruppene. De som ønsker å forstå det slik, har fått rikelig anledning til å forstå det slik. Den påpekningen av personvernensyn som f.eks. representanten Ballo har, er et halmstrå som en kan fjerne gjennom den oppklaring som jeg nå bidrar til. Det er altså en åpenhet som ivaretas, samtidig som en legger vekt på personvernensyn og får likestilt innsyn i disse stortingsgruppene med det en har på en del områder. Dette synes jeg er helt nødvendig å få avklart, for det vi får klargjort nå, er at det er vilje til å se på bruk av penger, men uklarhet om det blir mer åpenhet rundt bruken av penger.

Olav Gunnar Ballo (SV) [13:47:55]: Jeg må si at jeg reagerer på ordbruken til Venstre, fordi den går ut på å så tvil om hvorvidt partier som på mange måter er enig i Venstres intensjoner, har disse intensjonene selv eller ikke. SV har i mange år, jeg tror helt siden partiet ble stiftet, vært opptatt av at man skal ha åpenhet, og man skal ha innsyn. Og så diskuterer vi spørsmålet om premisser. Det vi gjorde, og det Arbeiderpartiet gjorde ved Thomas Breen, var å være helt konkret i spørsmålsstillingen til Venstre med hensyn til hvordan dette var å forstå. Så får vi svar tilbake som avklarer at da er vi uenige.

Hvis Venstre gjennom sitt forslag, slik Inge Lønning også var inne på, mener at man skal legge ut alt til fullt innsyn, om så på Internett, uten at det dreier seg om at man konkret stiller spørsmål om man kan få se det eller det bilag med hensyn til den eller den reisen, er det en form for åpenhet vi mener går for langt. Grunnen til at vi mener at den går for langt, er at det skal tas personvern-

hensyn. Det skal tas hensyn til de ansatte. Det skal også tas hensyn til representanter dersom representantene f.eks., som jeg har nevnt gjentatte ganger før overfor Venstre, får sykdom, en reise må avbrytes, og de er engstelige med hensyn til hvordan det vinkles av media. Det som har vært Venstres svar på det, er at de har tillit til at media selv vil trekke disse grensene. Det er en tillit – og det vil jeg være rimelig klar på – som SV ikke har. Det kan altså ikke være slik at hensynet til de ansatte skal underlegges medias krav til absolutt og 100 pst. full åpenhet. Jeg tror at om ikke Venstre har fått reksjoner nå, vil de selv få dem om en tid fra sine egne ansatte dersom en så stor grad av åpenhet skulle praktiseres.

Odd Einar Dørum (V) [13:49:57]: For ganske mange år siden, da jeg var ungdomspolitisk aktiv, lærte jeg noe som jeg prøvde å avlære meg senere, og det var å ta et standpunkt og tillegge det min motpart med en slikt vanvidds styrke at alle måtte skjønne at det var vanvittig. Det bør være klart etter representanten Kvassheims redegjørelse fra talerstolen hva som er Venstres motiver og hensikter. Når en representant blir utfordret og svarer, svarer representanten det som representanten står for. Det er det som ligger til grunn.

Jeg regner med at det ikke er generelle ungdomspolitikere i denne sal, men at vi er folkevalgte med livserfaring, og i hvert fall tillært livslang klokskap, enten det er av kortere eller lengre varighet, og at vi tar det med oss i debatten. Vi trenger ikke å tillegge folk andre synspunkter enn det de faktisk gir uttrykk for.

Inge Lønning (H) [13:51:07]: Det kan vel være naturlig å avrunde denne debatten, som jo har vært relativt langstrakt i forhold til sakens størrelsesorden sammenlignet med andre saker vi behandler i denne sal, med å konstatere at i den utstrekning alle er opptatt av å finne frem til et regelverk som er praktikabelt, og som kan gjelde på samme måte for alle partigrupper, som sikrer offentligheten legitimt innsyn, og som også har en form for revisjon som er så vanntett som revisjon kan bli i denne verden, så burde også Venstre være meget fornøyd med det, og investere resten av sin energi i deltagelsen i drøftelsene mellom Presidentskapet og de parlamentariske lederne.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 2087)

S a k n r . 7

Forslag fra stortingsrepresentant Lars-Henrik Michelsen på vegne av Venstre oversendt fra Odelstingets møte 4. mai 2006 (jf. Innst. O. nr. 41):

«Stortinget ber Regjeringen utrede videre spørsmålet om offentlighetslovens anvendelse i forhold til de ulike situasjoner hvor private på vegne av, eller etter tillatelse fra, det offentlige løser viktige samfunnsoppgaver med et rettslig eller faktisk monopol overfor den enkelte innbygger.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 2087)

S a k n r . 8

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 4. mai 2006 (jf. Innst. O. nr. 41):

«Stortinget ber Regjeringen om å foreta en evaluering av offentleglova i løpet av neste stortingsperiode med hovedfokus på om intensjonene om mer innsyn har blitt oppfylt.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 2087)

S a k n r . 9

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 4. mai 2006 (jf. Innst. O. nr. 41):

«Stortinget ber Regjeringen om å vurdere om arkivforskriften bør endres slik at forvaltningen får plikt til å journalføre såkalte organinterne dokumenter.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 2087)

L o d v e S o l h o l m tok her over presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering, sa **presidenten:** Då er Stortinget klar til å votere.

I sakene nr. 1, 2 og 3 ligg det ikkje føre noko voterings-tema.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Det blir votert over forslag frå stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen på vegner av Framstegspartiet og Høgre oversendt frå Odelstingets møte 4. mai 2006:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en bred evaluering av offentleglova ikke senere enn fem år etter at loven er vedtatt iverksatt. Temaer som må evalueres er blant annet lovens virkeområde, formålsparagrafen, lovens unntaksbestemmelser, praksis for klage, praktiseringen av meroffentlighetsprinsippet og hvordan loven praktiseres med sikte på eventuelle nødvendige korreksjoner for å oppfylle lovgivers intensjon.»
Kristeleg Folkeparti og Venstre har varslet at dei vil støtte forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet og Høgre vart med 56 mot 48 røyster ikkje vedteke. (Voteringsutskrift kl. 14.03.28)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det blir votert over forslag frå stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen på vegner av Framstegspartiet og Høgre oversendt frå Odelstingets møte 4. mai 2006:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om innsyn i forhold til hva private og offentlige organisasjoner og stiftelser mottar av offentlige midler, og hvordan slikt innsyn skal skje. Slikt innsyn skal kun gjelde hva man mottar av offentlige midler og hvilken offentlig instans man mottar slike midler fra.»

Kristeleg Folkeparti og Venstre har varsla at dei vil støtte forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet og Høgre vart med 56 mot 49 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.04.08)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det blir votert over forslag frå stortingsrepresentant Gunnar Kvassheim på vegner av Venstre oversendt frå Odelstingets møte 4. mai 2006:

«Stortinget ber Presidentskapet fremme forslag som sikrer fullt innsyn i stortingsgruppenes regnskap i samsvar med offentlighetsprinsippet, som nå gjennom revisjon av offentlighetsloven gjøres gjeldende på flere områder.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Venstre vart med 97 mot 8 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.04.44)

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Forslag frå stortingsrepresentant Lars-Henrik Michelsen på vegner av Venstre oversendt frå Odelstingets møte 4. mai 2006 vart under debatten i Odelstinget gjort om til eit oversendingsforslag og lyder i endra form:

«Det henstilles til Regjeringen å utrede vidare spørsmålet om offentlighetslovens anvendelse i forhold til de ulike situasjoner hvor private på vegne av, eller etter tillatelse fra, det offentlige løser viktige samfunnsoppgaver med et rettslig eller faktisk monopol overfor den enkelte innbygger.»

Presidenten foreslår at forslaget blir sendt Regjeringa utan realitetsvotering – og reknar det som vedteke.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Det blir votert over forslag oversendt frå Odelstingets møte 4. mai 2006:

«Stortinget ber Regjeringen om å foreta en evaluering av offentleglova i løpet av neste stortingsperiode med hovedfokus på om intensjonene om mer innsyn har blitt oppfylt.»

Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre har varsla at dei vil støtte dette forslaget subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslaget vart samrøystes vedteke.

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Det blir votert over forslag oversendt frå Odelstingets møte 4. mai 2006:

«Stortinget ber Regjeringen om å vurdere om arkivforskriften bør endres slik at forvaltningen får plikt til å journalføre såkalte organinterne dokumenter.»

Høgre har varsla at dei vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Forslaget vart vedteke med 76 mot 13 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 14.06.19)

*S a k n r . 1 0**Referat*

1. (222) Årsmelding fra styret for Pensjonsordningen for stortingsrepresentanter for 2005 (Dokument nr. 9 (2005-2006))
Samr.: Blir send kommunal- og forvaltningskomiteen.
2. (223) Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen mellom Norge og Østerrike av 28. november 1995, undertegnet i Wien den 14. november 2005 (St.prp. nr. 56 (2005-2006))
Samr.: Blir send finanskomiteen.
3. (224) Investeringer i Forsvaret (St.prp. nr. 57 (2005-2006))
Samr.: Blir send forsvarskomiteen.
4. (225) Oppretthalde eineretten til Posten Norge AS (Posten) (St.prp. nr. 58 (2005-2006))
Samr.: Blir send transport- og kommunikasjonskomiteen.
5. (226) Samarbeidet i NATO i 2005 (St.meld. nr. 16 (2005-2006))
Samr.: Blir send utanrikskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandla. Ber nokon om ordet etter forretningsordenens § 37 a før møtet sluttar? – Møtet er slutt.

Møtet slutt kl. 14.07.